

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Методичні рекомендації
до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
спеціальності «Маркетинг»
освітньо-професійної програми «Маркетинг»**

Запоріжжя

2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Методичні рекомендації
до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
спеціальності «Маркетинг»
освітньо-професійної програми «Маркетинг»**

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № від

Запоріжжя

2025

Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Маркетинг» освітньо-професійної програми «Маркетинг» / уклад. : Н. В. Терент'єва, В. В. Малтиз. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 88 с.

У виданні викладено основні вимоги й методичні рекомендації до виконання та оформлення кваліфікаційної роботи, адресовані здобувачам ступеня вищої освіти магістра, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Маркетинг». Надано поради щодо вибору теми й організації наукового дослідження; вказівки щодо розробки змісту та структурування роботи, доповнені достатньою кількістю необхідних зразків і пояснень; окреслено завдання та обов'язки автора кваліфікаційної роботи; визначено вимоги до оформлення тексту відповідно до чинних стандартів; охарактеризовано процедуру захисту роботи перед екзаменаційною комісією, у тому числі з використанням технологій дистанційного навчання.

Видання допоможе автору кваліфікаційної роботи магістра уникнути типових помилок, успішно провести наукове дослідження та підготуватися до його публічної презентації.

Рецензент

Гамова О.В., д-р економ. наук, проф., кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму

Відповідальний за випуск

Іванов М.М., д-р економ. наук, проф., завідувач кафедри управління персоналом і маркетингу

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Загальна характеристика кваліфікаційної роботи магістра та критерії її якості...7	
Дотримання принципів академічної доброчесності.....	9
Мета та завдання виконання кваліфікаційної роботи магістра. Обовязки автора кваліфікаційної роботи	10
Керівництво кваліфікаційною роботою.....	13
Етапи виконання кваліфікаційної роботи магістра.....	14
Поради щодо вибору теми кваліфікаційної роботи. Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістра.....	16
Структура кваліфікаційної роботи магістра.....	19
Завдання на кваліфікаційну роботу	20
Реферат	20
Зміст	21
Вступ до кваліфікаційної роботи	21
Основна частина кваліфікаційної роботи	25
Висновки до кваліфікаційної роботи	30
Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	31
Лінгвістичні вимоги до кваліфікаційної роботи та засоби текстового зв'язку.....	43
Типові помилки автора кваліфікаційної роботи.....	47
Відгук керівника на кваліфікаційну роботу	48
Проходження нормоконтролю	49
Рецензування кваліфікаційної роботи	49
Етапи підготовки до захисту кваліфікаційної роботи.....	50
Порядок захисту кваліфікаційної роботи	52
Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.. ..	59
Глосарій	62
Список використаних джерел.....	65
Додаток А Витяг із Закону України «Про вищу освіту» від 05.09.2017 № 2145–VIII	67
Додаток Б Зразок оформлення титульного аркуша кваліфікаційної роботи	68
Додаток В Форма завдання на кваліфікаційну роботу	69
Додаток Г.1 Зразок оформлення реферату (українською мовою).....	71
Додаток Г.2 Зразок оформлення реферату (англійською мовою)	72
Додаток Д Зразок оформлення змісту.....	73
Додаток Е Форма декларації академічної доброчесності	74
Додаток Ж Зразок оформлення вступу	75
Додаток И Приклади оформлення бібліографічного опису списку використаних джерел з урахуванням ДСТУ 8302:2015	78
Додаток К Орієнтовна форма рецензії на кваліфікаційну роботу.....	86

ВСТУП

Згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту» другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності [13].

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти магістра, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Маркетинг» проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота магістра є формою підсумкової атестації та важливим складником професійної підготовки, що передбачає здійснення контролю набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь і навичок відповідно до освітньо-професійної програми «Маркетинг». Виконується вона на завершальному етапі навчання. Її захистом перед екзаменаційною комісією завершується курс навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. На основі кваліфікаційної роботи екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння випускнику кваліфікації магістра з маркетингу.

Кваліфікаційна робота магістра є засобом діагностики ступеня сформованості компетентностей щодо вирішення типових завдань діяльності згідно з вимогами стандарту вищої освіти. Вона являє собою самостійне наукове дослідження, результат вивчення значної кількості навчальних дисциплін, проходження практики та здійснення попередніх науково-дослідницьких пошуків. Відтак кваліфікаційна робота синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістра. Метою її виконання є систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних фахових завдань, пов'язаних з організацією маркетингової діяльності; удосконалення навичок самостійної роботи та проведення наукового дослідження; апробація одержаних результатів; демонстрація вміння обґрунтовувати свою точку зору, продукувати нові знання та ідеї. Під час написання кваліфікаційної роботи здобувачі ступеня вищої освіти магістра поглиблюють навички, набуті при виконанні курсових робіт і кваліфікаційної роботи бакалавра. Виконання й захист роботи мають виявити рівень

професійної підготовки здобувача вищої освіти, його здатність до самостійного мислення та готовність до прийняття фахових рішень.

Кваліфікаційна робота магістра є формою реалізації інтелектуальної діяльності дослідника-початківця. Обов'язковими вимогами до неї є самостійність, оригінальність, наявність елементів наукової полеміки, практична значущість, обґрунтованість рекомендацій, наукова новизна (нова постановка відомої наукової проблеми, опис нових фактів, явищ і закономірностей, висунення нових ідей і положень тощо), апробація одержаних результатів. Розроблення теми кваліфікаційної роботи магістра та її зміст повинні відповідати сучасному рівню розвитку науки. Виклад матеріалу в усіх структурних частинах має будуватися на засадах логічної послідовності. Текст має бути написаний грамотно, з дотриманням норм чинної редакції українського правопису та наукового стилю, вирізнятись логічністю та аргументованістю, а робота в цілому повинна бути оформлена бездоганно. Кваліфікаційна робота повинна бути виконана з дотриманням принципів академічної доброчесності та не містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Основне завдання її автора – виявити здібності дослідника, продемонструвати рівень своєї фахової та наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і виконувати конкретні професійні завдання. Якість виконання та захисту кваліфікаційної роботи дозволяє оцінити ступінь готовності випускника магістратури до самостійної роботи в сучасних умовах за профілем спеціальності.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до чинного стандарту вищої освіти зі спеціальності «Маркетинг» і освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти з урахуванням норм Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», вимог внутрішніх нормативних документів університету: Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті, Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті, Положення про порядок проведення атестації здобувачів освіти та організацію роботи екзаменаційної комісії в Запорізькому національному університеті, Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету.

Виконання кваліфікаційної роботи магістра – процес творчий і водночас серйозний. Він потребує правильної організації. Відтак укладачі запропонованого видання ставили собі за мету зорієнтувати здобувачів ступеня вищої освіти магістра щодо ключових принципів виконання кваліфікаційної роботи, її оформлення та захисту та сподіваються, що студенти ретельно дотримуватимуться наданих рекомендацій і зможуть уникнути значної кількості типових помилок. У виданні містяться основні вимоги й методичні поради щодо вибору теми наукового дослідження, обґрунтування його актуальності, формулювання мети й завдань, структурування роботи, опрацювання наукової літератури, збору та опису фактичного матеріалу, обґрунтування висновків і рекомендацій, дотримання принципів академічної доброчесності та наукової етики.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ЯКОСТІ

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-професійної програми, що включає в себе освітню та науково-дослідницьку складові. Ступінь магістра здобувається на основі ступеня бакалавра. У процесі навчання магістр має не лише поглибити свої фахові знання, але й набути досвіду їх практичного застосування та продукування нових знань для вирішення професійних завдань у певній галузі. Відтак і вимоги на другому (магістерському) рівні вищої освіти значно вищі. Магістр повинен мати широку ерудицію, фундаментальну наукову базу, володіти методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, аналізу та використання наукової інформації, а також бути здатним до науково-дослідницької діяльності.

У результаті навчання в магістратурі за освітньо-професійною програмою «Маркетинг» здобувач вищої освіти має набути якостей науковця-дослідника, здатного самостійно орієнтуватися в сучасних напрямках наукових досліджень з маркетингу, застосовувати теорії, методи, інструментарій економічної науки. Цілком логічно, що підготовка магістра завершується захистом кваліфікаційної роботи, яка носить узагальнюючий характер і є водночас своєрідним підсумком фахової підготовки та самостійним оригінальним науковим дослідженням, що демонструє готовність здобувача вищої освіти до майбутньої професійної діяльності. Основне завдання автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Кваліфікаційна робота магістра готується з метою публічного захисту, тому її автор повинен продемонструвати своє вміння вести науковий пошук і вирішувати конкретні завдання. Отримана інформація надається у кваліфікаційній роботі магістра у вигляді текстового та ілюстративного матеріалу, у якому впорядковані наукові факти й доведена наукова цінність та практичне значення одержаних результатів.

Зміст кваліфікаційної роботи магістра фіксує як вихідні положення наукового дослідження, так і послідовність роботи та отриманий результат. При цьому наводиться аналіз фактів, розглядаються типові ситуації, обговорюються альтернативи та причини вибору того чи іншого рішення.

Виклад матеріалу повинен будуватися на засадах логічної послідовності й безперервності. Неприпустимим є «нанизування» прикладів без їх аналізу. При викладенні матеріалу висновки повинні бути аргументовані, а дані ретельно перевірені, важливим є формулювання власного висновку автора щодо теми дослідження.

Автор кваліфікаційної роботи магістра повинен виявити обізнаність із доступною літературою з проблеми, уміння її аналізувати, робити зіставлення й висновки. Робота має базуватись на самостійно дібраному матеріалі, підкріпленому відомими науковими положеннями, або по-новому інтерпретованому. Студент мусить чітко визначити мету й завдання роботи, відповідно до цього систематизувати й аналізувати матеріал, уміти узагальнювати результати пошуків, обґрунтовано формулювати висновки.

Вибір теми, етапи підготовки, пошук бібліографічних джерел, їх вивчення і добір фактичного матеріалу, методика написання, правила оформлення та порядок захисту кваліфікаційної роботи магістра мають багато спільного з кваліфікаційною роботою бакалавра. Проте вимоги до кваліфікаційної роботи магістра в науковому відношенні вищі. У ній більш детальним має бути розкриття актуальності теми дослідження, наукової проблеми та її доведення. Вона повинна генерувати нову чи відносно нову інформацію, мати чітку логіку побудови, послідовність і завершеність. Окрім того, робота магістра більша й за обсягом. Виконання роботи має засвідчити, що її автор здатний належним чином вести науковий пошук, розпізнавати професійні проблеми та обирати найбільш придатні методи і прийоми їх вирішення.

Показником якісно виконаної кваліфікаційної роботи магістра є її відповідність певним вимогам, а саме:

- кваліфікаційна робота має виконуватися державною мовою з дотриманням правописних норм і стилю наукового мовлення;

- кваліфікаційна робота має виконуватися з дотриманням принципів академічної доброчесності;

– кваліфікаційна робота має готуватися кожним студентом самостійно відповідно до завдання та календарного плану;

– кваліфікаційна робота має генерувати нові знання (ідеї) з досліджуваної проблематики;

– кваліфікаційна робота має бути спрямована на вирішення конкретних економіко-маркетологічних, організаційних та інших теоретико-прикладних завдань з чітким розумінням напрямку та масштабів практичного використання одержаних результатів;

– кваліфікаційна робота має свідчити про вміння студента лаконічно й водночас максимально аргументовано викладати практичні результати;

– кваліфікаційна робота має містити обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення предмета дослідження;

– оформлення тексту кваліфікаційної роботи має відповідати технічним вимогам, визначеним випусковою кафедрою з урахуванням вимог нормативних документів університету та чинних стандартів.

Отже, кваліфікаційна робота магістра – самостійне дослідження з метою одержання наукового результату (нового знання), виконане у формі спеціально підготовленого рукопису на завершальному етапі навчання. Успішність її виконання великою мірою залежить від уміння організувати наукове дослідження раціонально та ефективно, розробляти структурно-логічну схему роботи, працювати з літературними джерелами та фактичним матеріалом, обирати найбільш оптимальні й результативні методи дослідження, оскільки саме вони дозволяють досягти поставленої у роботі мети.

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконуючи кваліфікаційну роботу здобувач має дотримуватися принципів академічної доброчесності та самостійно виконувати кваліфікаційну роботу. Правила і норми академічної доброчесності визначає Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету [6].

Порядок розгляду фактів академічного плагіату та інших видів порушень академічної доброчесності здійснюється на основі та у відповідності до Положення про порядок запобігання та виявлення академічного плагіату в

кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти та дисертаціях на здобуття наукового ступеня доктора філософії у Запорізькому національному університеті [11], розроблене відповідно до Закону України «Про освіту» (Додаток А).

Кваліфікаційна робота студента має виконуватися із застосуванням загальних засад і правил наукової етики та академічної доброчесності. При виконанні кваліфікаційної роботи здобувач освіти зобов'язаний:

- із повагою ставитися до авторських прав інших осіб, дослідження яких він використовує при виконанні кваліфікаційної роботи;
- коректно застосовувати інформацію з інших джерел шляхом здійснення належного цитування;
- не допускати проявів академічної недоброчесності, серед яких академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація тощо.

Кваліфікаційна робота, у якій виявлено ознаки академічного плагіату або інші види порушення академічної доброчесності, не допускається до захисту та повертається студенту на виправлення та доопрацювання. У випадку повторного виявлення академічного плагіату в кваліфікаційній роботі здобувач вищої освіти може бути притягнутий до такої форми відповідальності, як відрахування з університету (за рішенням Вченої ради університету).

Для уникнення академічного плагіату при написанні кваліфікаційної роботи студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі дані.

Перевірка магістерської роботи проводиться з використанням програмного продукту на основі укладеного університетом договору. Перевірці на плагіат підлягає основна частина роботи (без списку використаних джерел і додатків) в електронному вигляді.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА. ОБОВ'ЯЗКИ АВТОРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Загальною метою виконання кваліфікаційної роботи магістра є розв'язання професійної проблеми, що ґрунтується на осмисленні та комплексному аналізі теоретичного й емпіричного матеріалу; опанування

методами дослідження; ефективне застосування теоретичних знань у практичній діяльності тощо. Вона має бути самостійним, оригінальним з точки зору сучасних тенденцій розвитку маркетингу дослідженням, відзначатися високим ступенем наукової новизни, обґрунтованості й достовірності досягнутих результатів. Студент мусить добре знати стан розробленості досліджуваної проблеми, критично оцінювати досягнення інших учених, самостійно робити аргументовані висновки, володіти методами і прийомами наукового дослідження і бути здатним представляти наукові результати та вести наукову дискусію. Основою захисту кваліфікаційної роботи магістра має бути принципово новий матеріал, що включає опис нових фактів, явищ і закономірностей.

Основними завданнями виконання кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра є:

- закріплення та систематизація засвоєних теоретичних знань, удосконалення навичок їх практичного застосування при вирішенні конкретного наукового, маркетингового, економічного завдання;
- розвиток і вдосконалення навичок проведення самостійних маркетингових досліджень;
- розширення досвіду обробки, аналізу й систематизації фактичного матеріалу; виконання маркетингових розрахунків; оцінки практичної значущості проведених досліджень;
- розширення досвіду оформлення наукового дослідження, публічного захисту кваліфікаційної роботи й одержаних результатів;
- розкриття задатків до науково-дослідницької роботи;
- розвиток наукової культури виступу;
- вироблення потреби та прагнення здобувати знання самостійно.

Кваліфікаційна робота магістра дозволяє екзаменаційній комісії зробити висновок про:

- якість теоретичних знань і практичної підготовки випускника магістратури, рівень його професійної підготовки та сформованості визначених освітньо-професійною програмою загальних і фахових компетентностей;
- рівень методологічної культури дослідницької діяльності, ерудицію автора;

– уміння автора комплексно аналізувати досліджувану наукову проблему;

– здатність автора критично оцінювати джерела інформації (думки й підходи) з досліджуваної проблеми, формувати, аргументувати та відстоювати власну точку зору;

– здатність автора робити теоретико-методологічне узагальнення, творчо застосовувати сучасні методи та методики наукового пошуку;

– здатність автора нестандартно вирішувати наукові завдання, формулювати обґрунтовані висновки та оригінальні рекомендації, прогнозувати розвиток досліджуваних явищ;

– наявність у автора кваліфікаційної роботи креативного мислення, творчих здібностей і схильності до науково-дослідницької діяльності;

– готовність випускника магістратури до самостійної професійної діяльності за обраною спеціальністю.

Кваліфікаційна робота магістра виконується на другому році навчання в магістратурі. Час, який відводиться на її виконання, визначається навчальним планом та конкретизується у календарному плані.

Автор кваліфікаційної роботи магістра повинен продемонструвати здатність:

– обґрунтувати актуальність і значущість теми наукового дослідження в теорії та практиці маркетингу;

– формулювати мету й завдання дослідження;

– скласти план дослідження;

– вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій, здійснювати критичний аналіз опрацьованих літературних джерел, робити на них в тексті посилання з дотриманням норм наукової етики;

– використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні та розробляти нові, виходячи із завдань конкретного дослідження;

– обробляти отримані дані, аналізувати й синтезувати їх;

– впорядковувати наукові факти та здійснювати їх усебічний аналіз, доводити наукову цінність і практичну значущість тих чи інших положень;

– вмотивовано використовувати ілюстративний (графічний) матеріал;

– формулювати та обґрунтовувати висновки й рекомендації;

– оформлювати результати наукових досліджень і здійснювати їх

апробацію.

Здобувач вищої освіти як автор кваліфікаційної роботи зобов'язаний: чітко дотримуватися графіку консультацій з керівником і календарного плану виконання роботи, етично реагувати на зауваження керівника й рецензента, аргументовано відповідати на питання членів екзаменаційної комісії під час захисту.

Студент несе відповідальність за зміст кваліфікаційної роботи, дотримання в ній принципів академічної доброчесності та правописних норм, за точність, правильність, коректність і репрезентативність усіх наведених у тексті даних.

КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ РОБОТОЮ

Науковими керівниками кваліфікаційних робіт призначаються науково-педагогічні працівники кафедри управління персоналом і маркетингу, які мають науковий ступінь (кандидат / доктор наук) та займають посаду доцент / професор кафедри.

Керівник закріплюється за здобувачем вищої освіти наказом ректора університету.

Керівник координує та контролює написання кваліфікаційної роботи, дає організаційні та методичні настанови, допомагає студентові:

- обрати актуальну тему наукового дослідження та визначити її новизну;
- сформулювати індивідуальне завдання на кваліфікаційну роботу;
- розробити календарний план із зазначенням назв етапів кваліфікаційної роботи та строків їх виконання;
- визначити мету, завдання й загальний напрям наукового дослідження;
- визначити джерела наукової інформації;
- скласти план кваліфікаційної роботи та відібрати фактичний матеріал для реалізації наукового дослідження;
- виконати наукове редагування тексту й оформити роботу згідно з вимогами.

Керівник здійснює контроль за:

- організацією наукового дослідження, виконанням і оформленням

кваліфікаційної роботи;

- дотриманням студентом календарного плану виконання кваліфікаційної роботи;

- своєчасним поданням тексту кваліфікаційної роботи на розгляд кафедри та рецензування;

- підготовкою студента до публічного захисту перед екзаменаційною комісією.

Керівник проводить консультації у процесі виконання кваліфікаційної роботи; встановлює строки виконання окремих структурних елементів кваліфікаційної роботи з урахуванням терміну її повного завершення; контролює хід проведення дослідження, перевіряє напрацьовані матеріали та контролює усунення виявлених недоліків; оцінює ступінь готовності кваліфікаційної роботи до захисту; інформує завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту; рекомендує студентові форми оприлюднення результатів; сприяє підвищенню наукової культури дослідника-початківця, допомагає йому в оволодінні навичками й уміннями наукової полеміки та дискусії; готує відгук на роботу з ґрунтовною характеристикою її якості відповідно до встановлених критеріїв оцінювання; бере участь у роботі екзаменаційної комісії із захисту студентом кваліфікаційної роботи.

Керівник своїм відгуком фактично допускає кваліфікаційну роботу до захисту перед екзаменаційною комісією.

ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Кожний студент виконує кваліфікаційну роботу відповідно до обраної теми.

Перед початком виконання кваліфікаційної роботи студент разом з керівником кваліфікаційної роботи складають календарний графік роботи (для завдання на кваліфікаційну роботу) на весь період із зазначенням черговості виконання окремих етапів, і студент подає його на затвердження завідувачу кафедри управління персоналом і маркетингу.

Керівник роз'яснює тему, допомагає чітко визначити її межі, характер і напрям дослідження, а також допомагає скласти план кваліфікаційної роботи, який включає перелік основних розділів теми та розгорнуту програму роботи за кожним розділом.

План складається з переліку назв розділів, пов'язаних внутрішньою логікою теми дослідження. В назві кожного розділу має бути розкрита тема кваліфікаційної роботи, що необхідно врахувати при розробці плану.

У дослідженні план завжди має динамічний характер та є відкритим для доповнень. При його складанні здобувачу освіти необхідно ретельно вивчити те, що вже відомо з теми, і те, що ще необхідно дослідити. Після цього визначається напрямок пошуку та послідовність подальших розвідок.

Кваліфікаційну роботу виконують на основі поглибленого аналізу стану обраної наукової проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, прогресивного досвіду, а також результатів власних досліджень. Кваліфікаційна робота повинна містити результати теоретичних і прикладних досліджень, носити творчий характер.

У процесі підготовки кваліфікаційної роботи студент зобов'язаний періодично звітуватися перед керівником про хід її виконання і своєчасно враховувати всі зауваження та рекомендації.

Кваліфікаційна робота має бути виконана та подана на кафедру в строки, передбачені графіком освітнього процесу та зазначені у бланку завдання.

Виконання кваліфікаційної роботи магістра включає такі етапи:

1. Вибір теми кваліфікаційної роботи, визначення об'єкта та предмета дослідження.
2. Визначення мети й завдань дослідження.
3. Підбір літературних джерел, їх опрацювання.
4. Збирання та систематизація фактичного матеріалу.
5. Складання розгорнутого плану кваліфікаційної роботи.
6. Написання чорнового варіанта тексту та подання його на перевірку керівникові.
7. Усунення виявлених недоліків, підготовка остаточного варіанта тексту кваліфікаційної роботи, його редагування та технічне оформлення.
8. Подання кваліфікаційної роботи на кафедру та проходження процедури попереднього захисту.
9. Перевірка тексту на академічний плагіат
10. Проходження нормоконтролю.
11. Отримання відгуку керівника.

12. Рецензування кваліфікаційної роботи.

13. Підготовка презентаційних матеріалів і доповіді для захисту кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією; їх узгодження з науковим керівником.

Кваліфікаційна робота, підписана автором і керівником роботи, за наявності відгуку та рецензії, рішенням завідувача кафедри допускається до захисту.

Після цього відбувається прилюдний захист кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією.

ПОРАДИ ЩОДО ВИБОРУ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Успішне виконання наукового дослідження значною мірою залежить від того, наскільки правильно та виважено обрано тему. Тема кваліфікаційної роботи пов'язується з однією з актуальних проблем, що відповідає завданням та умінням, передбаченим освітньо-професійною програмою «Маркетинг». Тематика кваліфікаційних робіт магістра формується кафедрою управління персоналом і маркетингу, що є випусковою для здобувачів вищої освіти спеціальності «Маркетинг». Теми кваліфікаційних робіт переглядаються щорічно, затверджуються кафедрою та науково-методичною радою економічного факультету.

Студент за погодженням із керівником може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, місця проходження виробничої практики тощо).

Тема й науковий керівник закріплюються за студентом наказом ректора університету. Після цього оформлюється спеціальний бланк завдання та визначається календарний план виконання етапів кваліфікаційної роботи.

Тематика пропонованих наукових досліджень охоплює актуальні питання маркетингу, відображає напрями наукових пошуків кафедри управління персоналом і маркетингу, відповідає профілю освітньо-професійної програми «Маркетинг», орієнтована на самостійну творчу роботу здобувача вищої освіти з

вирішення конкретних завдань удосконалення комерційної та маркетингової діяльності, відповідає вимогам, які стоять перед підприємствами в сучасних умовах.

Основні критерії вибору теми кваліфікаційної роботи:

- актуальність, новизна та перспективність (відповідність сучасному рівню розвитку маркетингу, актуальним напрямкам наукових досліджень, а також завданням теорії та практики маркетингу тощо);
- ступінь розробленості;
- наявність доступної та достатньої джерельної бази;
- рівень теоретичної та практичної підготовки студента;
- сфера наукових інтересів і нахилів студента;
- наявність наукових напрацювань і досвіду попередніх наукових пошуків тощо.

Тематика наукових робіт не повинна співпадати з темами, глибоко вивченими та висвітленими в науковій і навчальній літературі, а також повторювати тематику попередніх (уже захищених) кваліфікаційних робіт. Такий підхід зорієнтований на запобігання плагіату та стимулювання самостійного та творчого наукового дослідження. Водночас найбільш продуктивними науковими дослідженнями часто виявляються ті, що є логічним продовженням курсової роботи, кваліфікаційної роботи бакалавра, які студент виконав у попередні роки навчання, або ті, що спираються на досвід активної діяльності у студентських наукових гуртках та участі в науково-практичних конференціях тощо.

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістра:

1. Упровадження елементів хмарного та інтернет-маркетингу для вдосконалення ефективності маркетингової діяльності.
2. Позиціонування бренда на ринку товарів (послуг).
3. Формування лояльності персоналу як маркетинговий інструмент забезпечення конкурентної переваги підприємства.
4. Удосконалення системи управління брендом.
5. Перспективи розвитку та впровадження нейромаркетингу.
6. Управління маркетинговою товарною політикою.
7. Маркетингові комунікації в системі управління підприємством.
8. Розробка стратегії просування послуг для B2B.

9. Використання Digital інструментів для промоції та продажу в аптечному бізнесі.
10. Формування конкурентних переваг підприємства.
11. Дослідження конкурентоспроможності бренда в інтернет-маркетингу.
12. Дослідження сучасної маркетингової діяльності в умовах воєнного стану в Україні.
13. Механізм управління організацією за стадіями її життєвого циклу та напрямки його вдосконалення.
14. Удосконалення маркетингової діяльності в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.
15. Розробка маркетингової програми громадської організації.
16. Дослідження впливу маркетингових інструментів на поведінку споживача.
17. Упровадження цифрового маркетингу для підвищення конкурентоспроможності.
18. Сучасні маркетингові інструменти просування послуг підприємств сфери ландшафтного дизайну.
19. Удосконалення маркетингової політики просування товарів.
20. Вдосконалення комунікаційної політики АТ «Ощадбанк».
21. Психологія сприйняття упаковки споживачами.
22. Розробка стратегії впровадження нового товару на підприємствах кондитерської промисловості.
23. Розвиток системи управління ланцюгами постачання.
24. Формування конкурентних переваг підприємства харчової промисловості.
25. Управління брендом підприємства.
26. Упровадження бренд-менеджменту для підвищення конкурентних переваг.
27. Аналіз та оцінка маркетингової політики.
28. Розробка та впровадження нового товару на фармацевтичному ринку.
29. Конкурентоспроможність цифрового банкінгу в Україні.
30. Організація маркетингової діяльності на підприємстві.
31. Удосконалення трейд-маркенгової діяльності.

32. Розвиток маркетингового фінтех-проєкту.
33. Удосконалення маркетингової товарної політики.
34. Маркетингові методи збільшення обсягу збуту банківських послуг.
35. Маркетинг у формуванні системи лояльності на цільовому ринку.
36. Довгострокове планування маркетингової діяльності підприємства.
37. Формування маркетингової політики комунікацій на підприємстві.
38. Управління маркетинговою діяльністю торговельного підприємства.
39. Дослідження конкурентних позицій на міжнародних ринках.
40. Формування маркетингової товарної політики.
41. Інтернет-маркетинг у діяльності підприємства.
42. Маркетингові методи збільшення обсягу збуту банківських послуг.
43. Стратегічне управління маркетинговою діяльністю промислових підприємств.
44. Організація маркетингової діяльності та стимулювання збуту в місцях продажу.

Назва кваліфікаційної роботи магістра має бути стислою, конкретною, відповідати спеціальності та суті дослідженої наукової проблеми, вказувати на предмет і мету дослідження.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Обов'язкові складові кваліфікаційної роботи магістра та порядок їх розташування:

- титульний аркуш (додаток Б);
- завдання на кваліфікаційну роботу (додаток В);
- реферат українською мовою (додаток Г.1);
- реферат англійською мовою (додаток Г.2);
- зміст (додаток Д);
- перелік умовних скорочень і позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основна (змістова) частина;
- висновки;
- список використаних джерел;

– додатки (за необхідності).

До кваліфікаційної роботи магістра додаються:

– відгук керівника;

– рецензія;

– ксерокопії опублікованої статті та тез конференції з тематики роботи з вихідними даними (якщо вони є); якщо стаття й тези не опубліковані, подається довідка про участь;

– електронна версія роботи на електронному носії (CD-R диску);

– декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти, яка прошивається з текстом роботи. *Декларація академічної доброчесності* – це заповнений бланк, в якому студент/ка і науковий керівник підтверджують відповідність кваліфікаційної роботи вимогам академічної доброчесності (додаток Е).

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Завдання на кваліфікаційну роботу розміщується безпосередньо після титульного аркуша. У ньому наперед визначається запланований обсяг роботи здобувача вищої освіти. Завдання видається магістру перед початком переддипломної практики на типовому бланку, який заповнюється українською мовою.

Згідно із затвердженою в університеті формою у бланку завдання вказуються відомості про автора кваліфікаційної роботи, керівника та консультантів; вихідні дані до роботи та строк її подання; перелік питань, які необхідно розробити; перелік графічного матеріалу; календарний план з конкретизацією етапів кваліфікаційної роботи та строків їх виконання; відмітка про проходження нормоконтролю. Затверджується завдання завідувачем кафедри.

РЕФЕРАТ

Реферат кваліфікаційної роботи являє собою короткий виклад її основних аспектів.

Реферат має містити:

– відомості про обсяг роботи, кількість рисунків, таблиць, джерел, додатків;

– стислий опис роботи (об'єкт дослідження; предмет дослідження; мета

роботи; методи дослідження; результати та їх новизна; практичне значення результатів дослідження; висновки, пропозиції);

– перелік ключових слів (від 5 до 15 слів/словосполучень, записаних великими літерами в називному відмінку через кому).

У кваліфікаційній роботі реферат подається двома мовами – українською (РЕФЕРАТ) та англійською (SUMMARY). Реферат англійською мовою за змістом є ідентичним до реферату українською мовою і має ті самі позиції.

ЗМІСТ

Структурний елемент «Зміст» розташовують після реферату, з нової сторінки. У ньому наводяться назви структурних елементів кваліфікаційної роботи в їх логічній послідовності та вказуються номери початкових сторінок. Розривати слова знаком переносу в «Змісті» не можна.

Назви структурних елементів кваліфікаційної роботи у змісті повинні точно повторювати заголовки в тексті роботи. Не можна скорочувати або давати їх у іншому формулюванні або послідовності.

Вільні місця між заголовками та номерами сторінок заповнюють розділовими знаками у вигляді крапок.

ВСТУП ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовують актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи, ступінь її наукової розробленості (що досліджено і що необхідно дослідити) та підстави для виконання, формулюють мету й завдання роботи, визначають об'єкт і предмет дослідження, вказують методи дослідження, відзначають наукову новизну дослідження та практичне значення одержаних результатів, наводять дані про апробацію.

Структурно-логічна схема вступу до кваліфікаційної роботи магістра (додаток Ж):

- обґрунтування вибору теми та її актуальності;
- ступінь розробленості теми;
- мета й завдання роботи;
- об'єкт дослідження;

- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна одержаних результатів дослідження;
- практичне значення результатів дослідження.

Актуальність теми. Будь-яка робота починається з обґрунтування її актуальності. У кваліфікаційній роботі магістра необхідно обґрунтувати актуальність і доцільність проведення наукового дослідження для розвитку маркетингу в Україні. Актуальність теми – це її сучасність, злободенність, соціальна значущість, важливість для теорії та практики при вирішенні конкретних проблем у межах об'єкта і предмета дослідження. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями поставленої наукової проблеми обґрунтовують доцільність роботи. Називають дослідників, які зробили найвагоміший внесок у розробку досліджуваної наукової проблеми, вказуючи їх прізвища та ініціали. Стисло зазначають теоретичну основу виконання роботи, найбільш вагомі праці, яка стала автору в пригоді.

Відзначаючи ступінь розробленості наукової проблеми, необхідно вказати, які саме її аспекти досліджувалися і наскільки глибоко, а також які аспекти на сьогодні розроблені недостатньо, тобто залишилися поза увагою і потребують додаткового вивчення, що і обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Важливо окреслити головне – сутність наукової проблеми, а також оцінити обрану тему з точки зору її своєчасності та значущості.

Мета й завдання роботи. Мета – це очікуваний (прогнозований) результат, якого прагне досягти студент у ході виконання наукового дослідження. Мета визначається відповіддю на питання, для чого проводиться дослідження. Не варто розпочинати формулювання мети словами «Вивчення...», «Дослідження...», оскільки вони вказують лише на засіб її досягнення. Краще використовувати: «Виявити...», «Дослідити...», «З'ясувати...», «Проаналізувати...», «Довести...» тощо.

Завдання – це визначена послідовність етапів дослідження, яка дозволяє досягти поставленої мети. Саме завдання конкретизують окреслену дослідником мету та вказують на шляхи її досягнення. Завдання роботи повинні

містити як теоретичний, так і практичний аспекти, а також чітко вказувати, що планується зробити (які теоретичні аспекти будуть проаналізовані, які теоретичні підходи будуть порівняні, на що буде спрямовано емпіричне дослідження, які рекомендації мають бути розроблені на основі отриманих даних). Завдання дослідження розкривають зміст предмета дослідження і формулюються у вигляді стислих і конкретних тез: «проаналізувати...», «описати...», «обґрунтувати...», «довести...», «дослідити...», «з'ясувати...», «розробити й апробувати...» тощо. Формулювання завдань важливе, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів і підрозділів.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що обумовлює проблемну ситуацію та на якому сфокусована увага дослідника. Об'єкт дослідження спрямований на процес пізнання. У маркетингових дослідженнях об'єктами можуть бути економічні процеси або явища, що вивчаються окремо чи комплексно, з урахуванням позитивних і негативних чинників, які впливають на їх перебіг, функціонування тощо. Для вивчення обираються ті процеси або явища, що породжують проблемну ситуацію. Окреслення об'єкта дослідження розпочинають фразою: «Об'єктом дослідження є ... (повна назва кваліфікаційної роботи)», після чого дають стислий опис об'єкта із зазначенням його основних характеристик.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне та часткове. Отже, об'єкт – це те, що досліджується, предмет – аспекти, які виділяються в об'єкті. Саме на них і має бути спрямована основна увага автора кваліфікаційної роботи, оскільки предмет визначає тему дослідження.

Методи дослідження – перелік методів і методик, застосованих як на теоретичному, так і на емпіричному рівнях дослідження. Методи дослідження є інструментом добування фактичного матеріалу та його аналізу. Автор кваліфікаційної роботи подає перелік застосованих методів дослідження для досягнення поставленої мети та виконання окреслених завдань. Методи необхідно перерахувати не абстрактно, а в безпосередньому зв'язку зі змістом кваліфікаційної роботи, вказуючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та доцільності вибору саме цих методів. Необхідно також вказати методи опрацювання наукових

даних (якісні та кількісні, у числі останніх – спеціальні методи математичної статистики).

Механічне згадування методів, яке доволі часто практикується студентами, означає нерозуміння природи наукової діяльності та брак наукового мислення.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження. Автору наукової роботи необхідно лаконічно, чітко та переконливо викласти наукові положення, розробки й методики, запропоновані ним особисто; пояснити, що нового вноситься у маркетингову науку та досліджувану проблему. При цьому важливо показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, охарактеризувати ступінь новизни («вперше отримано...», «удосконалено...», «дістало подальший розвиток...» тощо). Кожне наукове положення формулюють чітко, відокремлюючи його основну сутність та зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни.

При формулюванні наукової новизни можна використовувати такі вирази: «вперше здійснено комплексне ...», «досліджено специфічні зв'язки ...», «визначено ефективність ...», «доведено залежність між ...» тощо.

Сформульоване наукове положення повинно читатися та сприйматися легко й однозначно (без нагромадження дрібних, несуттєвих деталей та уточнень).

Практичне значення результатів дослідження. Подаються відомості про практичне використання результатів дослідження або пропонуються рекомендації щодо їх використання. При цьому важливо визначити ступінь готовності одержаних результатів до використання або масштаби їх використання.

Практична цінність результатів дослідження може полягати в можливості вирішення прикладного завдання, проведення подальших наукових досліджень, використання в процесі підготовки фахівців тощо.

Апробація роботи (або її окремих положень). Надається інформація про те, де було представлено результати проведеного наукового дослідження.

Публікації. Перелік наукових статей, надрукованих з тематики кваліфікаційної роботи магістра.

Остаточне редагування вступної частини кваліфікаційної роботи доцільно виконувати на завершальній стадії дослідження, коли порушена проблема буде осмислена автором повною мірою. Орієнтовний обсяг вступу – 3-5 сторінок.

ОСНОВНА ЧАСТИНА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Основна частина кваліфікаційної роботи є найбільшою за обсягом. Орієнтовно вона має становити 80-90 сторінок. В основній (змістовій) частині роботи розкривають сутність наукової проблеми, подають методику й техніку дослідження, а також описують саме дослідження. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання.

Основна частина кваліфікаційної роботи магістра має включати:

- критичний аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури з досліджуваної проблеми та оцінку ступеня її розробленості;
- обґрунтування вибору теоретичних та експериментальних методів дослідження, розробку методик дослідження;
- первинні результати дослідження;
- обробку первинних результатів;
- результати маркетингових досліджень;
- результати «SWOT» або «ABC»-аналізу;
- дослідження сегментації ринку;
- дослідження конкурентоздатності товару та підприємства.

Зміст основної частини може бути скоригований магістром за погодженням з керівником роботи відповідно до її тематики.

Кожний розділ починають з нового аркуша. Основному тексту розділу може передувати передмова з коротким описом обраного напрямку та обґрунтуванням застосованих методів дослідження.

Для того, щоб кваліфікаційна робота давала повне уявлення про всебічне розроблення конкретного напрямку дослідження, структурно її основна частина має включати *три обов'язкових розділи*: теоретико-методологічний, дослідницький (аналітичний) та оптимізаційно-прикладний (пропозиції щодо вдосконалення). Орієнтовний обсяг кожного розділу – 25-30 сторінок. У складі кожного із зазначених розділів доцільно виокремлювати по три підрозділи.

Питання використання інформаційних систем і технологій у маркетингових дослідженнях можуть розглядатися разом з аналітичним і оптимізаційно-прикладним матеріалом.

Між розділами повинен простежуватися чіткий внутрішній зв'язок, а матеріал має викладатися в логічній послідовності. Наприкінці кожного розділу потрібно формулювати короткі висновки, виділяючи їх у тексті відповідними фразами («Висновки до розділу 1», «Висновки до розділу 2», «Висновки до розділу 3»). Назви розділів повинні відображати їх основний зміст і бути максимально лаконічними та чіткими. При цьому в назвах розділів неприпустимо дублювати назву кваліфікаційної роботи.

Ключовою вимогою до змісту основної частини кваліфікаційної роботи магістра є самостійність і послідовність викладу. Не допускається копіювання та переписування текстів з Інтернету або літератури, переказування думок учених, наведення випадкового набору фактичних відомостей і думок.

Автор кваліфікаційної роботи має зіставляти різні погляди, заперечувати чи стверджувати їх і обов'язково окреслювати коло нерозв'язаних питань. Неприпустимим є анування праць за темою роботи без викладу власної позиції. Якщо автор наукової праці не погоджується з позиціями попередників, то треба не тільки відхиляти їх, а й давати обґрунтовані докази неправильності підходів, і навпаки, якщо він поділяє думку когось із учених, приєднується до неї, йому необхідно це також аргументувати.

Згідно з принципами академічної доброчесності у кваліфікаційній роботі автору необхідно давати точні посилання на запозичені думки, відомості, дані тощо.

Загальна характеристика розділу 1

Обсяг першого розділу (теоретико-методологічного) має становити 25-30 сторінок.

У цьому розділі викладаються основні теоретичні положення обраної теми, аналізуються підходи та погляди на ті чи інші її аспекти, порівнюються різні точки зору дослідників, виявляються проблеми, що потребують теоретичного та прикладного вирішення, робиться огляд літературних джерел з обов'язковим посиланням на них тощо.

Важливе значення має викладення методик аналізу окреслених проблем. Автору необхідно продемонструвати свою обізнаність із методами аналізу й на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найбільш оптимального для

обраного напрямку дослідження.

Наприклад: тема кваліфікаційної роботи магістра «Формування маркетингової цінової політики підприємства».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «А»

1.1 Теоретичні підходи формування маркетингової цінової політики підприємства

1.2 Сутність та особливості формування маркетингової цінової політики підприємства

1.3 Сучасні методи та особливості формування маркетингової цінової політики підприємства

Зазвичай у першому розділі висвітлюються результати теоретичного аналізу обраної теми кваліфікаційної роботи з позицій здобутків сучасної науки. Якщо існують різні позиції вчених чи різні підходи до практичного вирішення порушеної у кваліфікаційній роботі проблеми, то автор має показати своє ставлення, аргументувати власну точку зору, що може збігатися з думкою дослідників, а може бути оригінальною. У цьому випадку обґрунтування має бути розгорнутим, базуватися на теоретичній основі та підтверджуватися практично.

Основне призначення першого розділу – визначення теоретичних і методологічних засад вирішення досліджуваної наукової проблеми та розкриття її змісту відповідно до поставлених завдань.

На основі аналізу літератури має бути чітко визначений зміст основних понять, що відображають сутність маркетингових досліджень, і чинників, що впливають на розвиток відповідних функцій маркетингу.

Перший розділ є підґрунтям для дослідницької частини роботи. Завершується він стислими висновками (обсяг – 1-1,5 сторінки) за питаннями, які

підлягали науковому розгляду. Це дає змогу вивільнити загальні висновки (які є підсумковим узагальненням проведеного наукового дослідження та самостійною структурною складовою кваліфікаційної роботи) від другорядних подробиць.

Загальна характеристика розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи, який носить дослідницький (аналітичний) характер, здобувач вищої освіти, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, проводить дослідження та розкриває сутність проблеми, що підлягає вивченню, на прикладі конкретного підприємства, установи, організації. Обсяг другого розділу має становити 25-30 сторінок.

Дослідження наукової проблеми має здійснюватися на основі накопиченого й систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції та рекомендації в наступному розділі. Розрахунки мають бути підкріплені реальними документами підприємства (установи, організації), які необхідно подати в додатках.

Аналіз діяльності підприємства відповідно до теми роботи проводиться із застосуванням комп'ютерних методів розрахунків та побудови графіків і діаграм.

Автору кваліфікаційної роботи необхідно чітко розмежувати джерела використаної при аналізі інформації: що запозичено з наукової літератури, що одержано з документів підприємства (організації), а що здобуто шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків, соціологічних опитувань тощо.

На основі вивчення, обробки й узагальнення аналітичних матеріалів потрібно простежити вплив позитивних і негативних чинників, установити причини виявлених недоліків, оцінити можливості підприємства (організації) щодо підвищення ефективності тих чи інших напрямків маркетингової діяльності. Виявлені недоліки в діяльності підприємства за обраною темою необхідно врахувати у третьому розділі роботи.

Наприклад: тема кваліфікаційної роботи та сама.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «А»

- 2.1 «SWOT»-аналіз маркетингової цінової політики підприємства ПАТ «А»
- 2.2 Аналіз особливостей ціноутворення на підприємстві ПАТ «А»
- 2.3 Аналіз збутової політики на підприємстві ПАТ «А»

Другий розділ повинен містити необхідну кількість розрахунків, таблиць, графіків і діаграм, доповнених стислим описом для забезпечення максимально повного відображення результатів дослідження діяльності підприємства за останні 3-5 років, характеристики його середовища, його змін і розвитку.

Другий розділ є підґрунтям для розробки заходів удосконалення, які будуть представлені в оптимізаційно-прикладній частині роботи. Завершується він висновками (обсяг –1-1,5 сторінки) за аналізом результатів дослідження.

Загальна характеристика розділу 3

У третьому розділі автор кваліфікаційної роботи у рамках досліджуваної проблеми має запропонувати конкретні шляхи, методи й механізми вдосконалення маркетингової діяльності підприємства, заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства та ефективності його маркетингової політики. Обсяг розділу – 25-30 сторінок.

Третій розділ має містити обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на досягнення мети, окресленої у вступі. Характер і зміст пропонованих заходів повинні базуватися на аналізі, проведеному в другому розділі кваліфікаційної роботи. Автору необхідно акцентувати увагу на обґрунтуванні конкретних пропозицій щодо прийняття управлінських рішень, які спрямовані на розвиток нових і підвищення ефективності наявних форм і методів формування маркетингової цінової політики підприємства (приклад запропонованої теми). Невід’ємною частиною обґрунтування запропонованих методів і підходів має бути розрахунок можливого економічного ефекту (ефективності).

Наприклад: тема кваліфікаційної роботи та сама.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «А»

3.1 Визначення перспективних цільових сегментів ринку підприємства ПАТ «А»

3.2 Шляхи підвищення ефективності за рахунок змішаного способу реалізації товарної політики

Оптимізація (вдосконалення) діяльності підприємства проводиться на основі розробки пропозицій щодо практичного вирішення проблеми (розроблені заходи мають базуватися на теоретичних дослідженнях, аналізі діяльності підприємства, логічно обґрунтовуватися та підкріплюватися відповідними розрахунками).

Висновки третього розділу становлять найбільшу цінність у прикладному аспекті досліджуваної проблеми. Їх обсяг – 1-1,5 сторінки.

ВИСНОВКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Формулювання висновків є завершальною стадією роботи. Їх основною метою є підбиття підсумків дослідження на основі теоретичних узагальнень і даних експерименту. Орієнтовний обсяг висновків – до 5 сторінок. Висновки розміщують після основної частини кваліфікаційної роботи, починаючи з нового аркуша; подають їх у вигляді окремих лаконічних положень, рекомендацій.

У роботах дослідників–початківців часто можна помітити типовий недолік: завдання ставляться одні, виконуються інші, а висновки зовсім не впливають з дослідження. Відтак, формулюючи висновки, необхідно пам'ятати, що вони мають підбивати підсумки кваліфікаційної роботи, ув'язуватися із поставленими завданнями, логічно впливати із змісту дослідження, бути обґрунтованими,

вказувати, якого результату досяг автор.

У висновках викладають найважливіші наукові й практичні результати роботи, вказують можливі галузі або сфери їх використання, визначають практичну значущість роботи, доцільність продовження досліджень за відповідною тематикою тощо. У висновках необхідно зазначити те позитивне, що вдалося виявити під час вивчення теми, а також проблеми й конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Проміжні висновки, якими завершуються розділи, є основою загальних висновків до роботи. Проте автор має їх не продублювати, а подати в більш ґрунтовній концептуальній інтерпретації. Найважливіша вимога до загальних висновків – максимальна стислість і докладність викладу. Висновки мають засвідчувати не що зроблено, а якого результату досягнуто в процесі виконання кваліфікаційної роботи.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Проведене наукове дослідження потребує належного оформлення. Текст кваліфікаційної роботи доцільно спочатку готувати у попередньому, так званому чорновому варіанті. До останнього варіанта тексту вносяться всі зміни, запропоновані керівником. Текст кваліфікаційної роботи може вважатися остаточним за умови врахування всіх зауважень і рекомендацій керівника, а також нормоконтролера.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи магістра – 90-100 сторінок комп'ютерного тексту. До загального обсягу кваліфікаційної роботи не входять список використаних джерел та додатки.

Робота виконується державною мовою згідно з нормами чинної редакції українського правопису. Текст роботи має бути старанно відредагований та вичитаний.

Текст кваліфікаційної роботи набирається на комп'ютері шрифтом чорного кольору прямого накреслення з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) до тридцяти рядків на сторінці. Гарнітура – Times New Roman; кегель – 14 пт; колір – чорний; міжрядковий інтервал – 1,5; абзацний відступ – 1,25 см. Текст роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, верхнє і нижнє – 20 мм, праве – 15 мм. Текст набирають при застосуванні

текстового процесора Microsoft Word.

Під час оформлювання тексту кваліфікаційної роботи треба дотримуватися рівномірної насиченості, контрастності й чіткості зображення. Усі лінії, літери, цифри та знаки мають бути чіткі й нерозпливчасті. Скрізь по тексту необхідно використовувати однаковий знак тире «–».

Вирівнювання основного тексту – по ширині. При застосуванні автоматичного вирівнювання «по центру» необхідно прибрати абзацний відступ.

Нумерація. Сторінки кваліфікаційної роботи нумерують наскрізно арабськими цифрами, охоплюючи додатки. Номер сторінки проставляють праворуч у верхньому куті без крапки в кінці. Не нумерують, але враховують при нумерації титульний аркуш, завдання на кваліфікаційну роботу, реферат і зміст. Нумери сторінок проставляють, починаючи зі вступу.

Нумерацію сторінок розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають так само арабськими цифрами.

Оформлення розділів і підрозділів. Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи й підрозділи. Розділи та підрозділи повинні мати заголовки, що чітко й коротко відображають їх зміст.

Заголовки структурних елементів роботи «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛИ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами напівжирним шрифтом по центру рядка (без крапки в кінці). Номер розділу вказують після слова «РОЗДІЛ», крапку після номера не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами напівжирним шрифтом по центру без крапки в кінці.

Заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу з великої літери без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою. Розривати слова знаком переносу в заголовках заборонено.

Кожний розділ починають з нового аркуша. Кожен підрозділ продовжує текст попереднього підрозділу і не починається з нового аркуша. Після заголовка підрозділу на сторінці має бути не менше 3-4 рядків тексту. Якщо ці умови не виконуються, заголовок переносять на наступну сторінку.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між яким

ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапка не ставиться. Потім у тому ж рядку вказують заголовок підрозділу.

Текст кваліфікаційної роботи розбивають на розділи й підрозділи із зазначенням їх назв відповідно до змісту.

Відстань між заголовком, приміткою, прикладом і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж 2 міжрядкових інтервали.

Приклад оформлення назв розділу та підрозділу:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Теоретичні підходи до формування маркетингової цінової політики підприємства

Текст підрозділів розподіляють на абзаци. Абзацами виділяють приблизно рівні за обсягом, тісно між собою пов'язані та об'єднані за змістом частини тексту.

Оформлення кваліфікаційної роботи має бути охайним, без помилок і помітних виправлень.

Ілюстрації. Залежно від об'єкта, завдань і розмірів показників, що зіставляються, у роботі можуть використовуватися різні графіки та діаграми.

Стовпчасті (стрічкові) діаграми використовують для зіставлення однотипних величин, демонстрації динаміки, а також структури явища. Стовпчасті (стрічкові) діаграми будують у вигляді прямокутників, розташованих вертикально (горизонтально). Висота стовпчика (довжина стрічечки) повинна відповідати рівню зображуваного явища. Квадратні та кругові діаграми являють собою сукупність квадратів або кіл, кожен з яких своєю площею відображає величину зображуваного явища.

Секторна діаграма являє собою коло, розподілене на сектори, величини яких відповідають порівняльним розмірам зображуваних показників.

Лінійні діаграми широко використовуються для характеристики виконання плану, розвитку явища в часі, при вивченні зв'язку між ознаками та законів розподілу. Лінійні діаграми будують на координатному полі чи на числовій сітці. На осі абсцис відкладають в обраному масштабі час або

факторні ознаки, на осі ординат – значення показників на момент або період часу чи розміри результативної ознаки.

Координатні осі мають бути розподілені на інтервали або ділильними штрихами, або координатною сіткою. Поряд з розподілами вказують відповідні числа. Якщо початком відліку є нуль, то його варто вказувати один раз у точці перетину шкал. Частоту нанесених числових значень і проміжних розподілів шкал обирають з урахуванням зручності користування діаграмою.

Ілюстрації (схеми, діаграми, графіки) подають у кваліфікаційній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, підпис другого рисунка першого розділу оформлюють так: Рисунок 1.2 – Життєвий цикл товару.

Ілюстрацію розташовують по центру. Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним у центрі рядка. Наприклад:

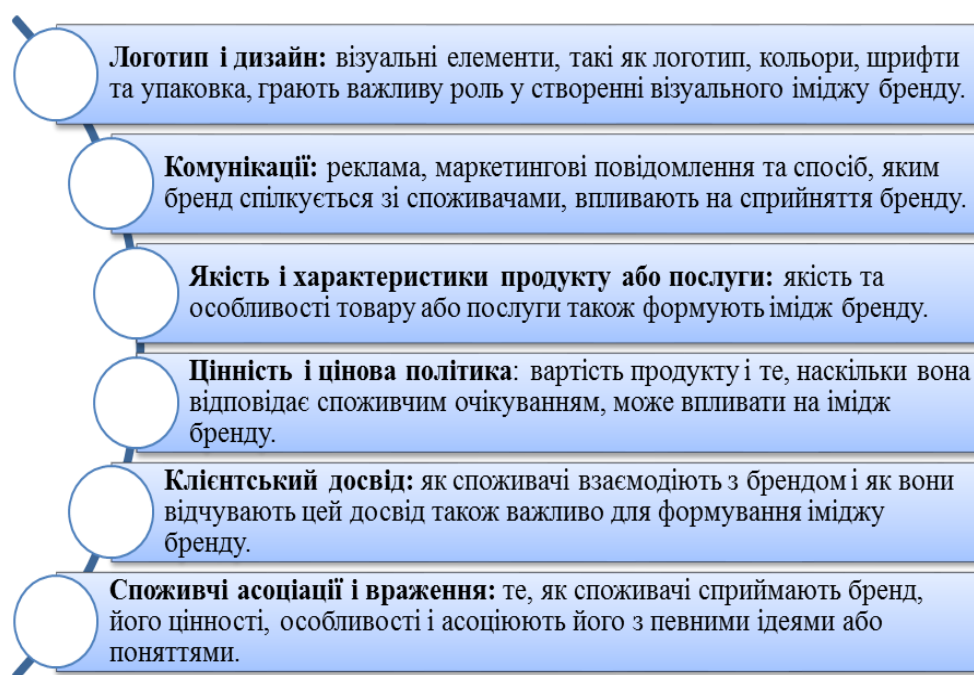

Рисунок 1.3 – Складові іміджу бренду

Якщо необхідно, ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підпис під рисунком).

мають самостійне значення, подають з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Переважна форма іменників у заголовках – однина.

Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка складається з позначення додатка та порядкового номера таблиці в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Таблиця В.1 – _____ », тобто перша таблиця додатка В.

Якщо рядки або колонки таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою або поруч, чи переносять частину таблиці на наступну сторінку. У кожній частині таблиці повторюють її головку та боковик. У разі поділу таблиці на частини дозволено її головку чи боковик замінити відповідно номерами колонок або рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами в першій частині таблиці. Слово «Таблиця » подають лише один раз над першою частиною таблиці. Над іншими частинами таблиці з абзацного відступу друкують «Продовження таблиці ____ » або «Кінець таблиці ____ » без повторення її назви.

Формули та рівняння розміщують посередині сторінки окремим рядком безпосередньо після тексту, в якому їх згадують, по центру сторінки. Вище та нижче кожної формули чи рівняння залишають не менше одного рядка. Формули нумерують у межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера розділу й порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номер формули чи рівняння друкують на їх рівні праворуч у крайньому положенні в круглих дужках. Наприклад, першу формулу третього розділу підписують так: (3.1). Якщо в тексті роботи лише одна формула (рівняння), її нумерують так: (1).

Кілька наведених і не відокремлених текстом формул пишуть одну під одною і розділяють комами.

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок дозволено лише на знаках виконуваних операцій, які пишуть у кінці попереднього рядка та на початку наступного. У разі перенесення формули чи рівняння на знакові операції множення застосовують знак «х». Перенесення на знаку ділення «:» слід уникати.

Кілька наведених і не відокремлених текстом формул пишуть одну під одною і розділяють комами.

Пояснення значення кожного символу та числових коефіцієнтів подають без абзацного відступу з нового рядка, в тій же послідовності, у якій вони наведені в формулі чи рівнянні, починаючи зі слова «де» без двокрапки. Наприклад:

$$\text{Ц} = \text{С} + \text{Пр} + \text{ПДВ}, \quad (1.1)$$

де Ц – ціна продукції;

С – повна собівартість одиниці продукції,

Пр – сума прибутку, яка береться у відсотках від собівартості;

ПДВ – податки на додану вартість (визначається у відсотках від доданої вартості).

Знаки «№», «%» та інші ставляться тільки при цифрі чи буквеному знаку, в інших випадках вони пишуться словами. Допускається писати знаки «№», «%» не при цифрах – у заголовках таблиць, наприклад: «№ з/п», «у %».

Примітки. Якщо є потреба пояснень до тексту, таблиць і рисунків, то використовують примітки. Одну примітку не нумерують. Слово «Примітка» друкують кеглем 12 через один міжрядковий інтервал з абзацного відступу з великої літери з крапкою в кінці. У тому самому рядку через проміжок з великої літери друкують текст примітки тим самим шрифтом. Наприклад:

Примітка. _____

Якщо приміток дві та більше, їх подають після тексту, якого вони стосуються і нумерують арабськими цифрами. Наприклад:

Примітка 1. _____

Примітка 2. _____

Якщо примітка лише одна, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Посилання та цитування. При написанні кваліфікаційної роботи необхідно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться дані у кваліфікаційній роботі. Такі посилання дозволяють знайти документи й перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися необхідно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок.

Посилання в тексті кваліфікаційної роботи на джерела потрібно зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками. Наприклад, «...у працях [4-7]...»; «...як зазначається в роботі [8]»; «...текст цитати...» [10, с. 47].

У разі посилання на структурні елементи роботи зазначають відповідно номери розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, формул, рівнянь, таблиць, додатків.

Посилаючись, треба використовувати такі вирази: «у розділі 4», «див. 2.1», «відповідно до 2.3.4», «(рисунок 1.3)», «відповідно до таблиці 3.2», «згідно з формулою (3.1)», «у рівняннях (1.23)-(1.25)», «(додаток Г)» тощо.

Дозволено в посиланні використовувати загальноприйняті та застандартовані скорочення. Наприклад, «згідно з рис. 10», «див. табл. 3.3» тощо.

Для посиланням на авторитетне джерело, підтвердження власних аргументів, ілюстрації власної позиції, протиставлення її думці інших дослідників, доведення слабкості аргументації опонентів слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається та закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання; стиль лапок має бути однаковим у всьому тексті роботи;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручення думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути точним у

викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

При цитуванні найчастіше використовуються такі словосполучення: *Автор зазначає...; Автор стверджує...; Згідно з уявленням...; На думку...; Як влучно зазначив / зазначає...; Учений так характеризує (описує, подає)...; Наведемо таке висловлювання видатного вченого...; Автор наголошує на...; З погляду автора...; Автор виділяє (пропонує, рекомендує, вважає, підкреслює)... тощо.*

Якщо наукова робота перенасичена цитатами і посиланнями, може скластися враження, що автор не пропонує власного аналізу та висновків, а лише збирає думки інших дослідників, перетворюючи свою роботу на своєрідну сукупність чужих ідей.

Переліки. За потреби в тексті роботи можуть подаватися переліки. Перед переліком ставиться двокрапка (крім пояснювальних переліків на рисунках). Перед кожною позицією перерахування треба ставити малу літеру українського алфавіту з дужкою або знак «тире». У роботі необхідно дотримуватися єдиного способу оформлення переліків.

Скорочення слів здійснюється відповідно до чинного ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою».

Найуживаніші способи скорочення:

– залишається лише перша (початкова) літера слова (*с.* – сторінка, *т.* – том);

– залишається частина слова, закінчення і суфікс відкидається (таблиця – *табл.*, рисунок – *рис.*, дивись – *див.*);

– при позначенні цифрами років і століть (*р.* – рік, *рр.* – роки, *ст.* – століття).

Якщо в текст вводяться власні скорочення, необхідно дотримуватися правила, за яким перше згадування такої аббревіатури зазначається у круглих дужках після повної назви, далі по тексту – без розшифровування. При використанні певного символу необхідно, щоб одна й та сама величина за текстом позначалася однаково.

Подання цифрової інформації. Необхідно дотримуватися загальноприйнятих правил:

1. Числові значення величин з одиницями вимірювання записуються арабськими цифрами, а без одиниць вимірювання від 1 до 9 – словами. Коли наводиться діапазон значень, виражених в однакових одиницях вимірювання, то одиниця вимірювання вказується після останнього числового значення. Наприклад, *від 5 до 15 років*. У великих числах нулі треба замінювати скороченнями: *тис.*, *млн*, *млрд*.

2. Прості та складні порядкові числівники пишуться словами (*другий, двадцять п'ятий, триста шостий*). Числівники, що входять до складних слів, записуються цифрами (*10-відсоткова вибірка*). Порядкові числівники, позначені арабськими цифрами, мають відмінкові закінчення (*90-і роки*). При переліку порядкових числівників відмінкове закінчення ставиться один раз (*товари 1 та 2-го ґатунку*).

3. Без відмінкових закінчень записуються порядкові числівники, позначені арабськими цифрами, якщо вони стоять після іменника, якого стосуються (*у розділі 2, на рис. 5.1*). Без відмінкових закінчень записуються порядкові числівники римськими цифрами для позначення століть, кварталів року, томів видань (*XXI століття, II квартал*).

Список використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується з нового аркуша безпосередньо після висновків. Він відображає ступінь вивченості досліджуваної теми, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою.

Складання переліку посилань за важливістю стоїть на одному рівні з аналізом результатів. Абсолютно неприпустима плутанина і помилки в прізвищах та ініціалах авторів, назвах журналів, номерах сторінок та інших деталях бібліографічного опису.

Список використаних у кваліфікаційній роботі магістра джерел має становити не менше 70 найменувань. До цього списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. При цьому до списку обов'язково необхідно включати не менше 5 наукових видань іноземною мовою (крім російської). Перевагу потрібно віддавати літературним джерелам, опублікованим протягом останніх 10 років.

Джерела у списку рекомендується розміщувати в порядку появи посилань

на них у тексті (найзручніший спосіб) або в алфавітному порядку перших літер прізвищ авторів або назв. Оформлювати бібліографічний опис використаних у кваліфікаційній роботі джерел необхідно з урахуванням вимог ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Приклади оформлення опису різних видів джерел наведено в додатку И.

Автору кваліфікаційної роботи необхідно звернути увагу на те, що згідно з чинним ДСТУ не можна скорочувати назви столиць та великих міст (К., Х. тощо), натомість такі найменування треба писати повністю (Київ, Харків тощо).

У заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у бібліографічному описі у відомостях про відповідальність (за навскісною рисою) не повторюють. За потреби у заголовку бібліографічного запису позатекстового посилання можна зазначати більш ніж три імені авторів.

Замість знака «крапка й тире» (.—), який розділяє зони бібліографічного опису, у бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка».

При складанні бібліографічного посилання на електронний ресурс замість слів «Режим доступу» необхідно використовувати аббревіатуру URL або DOI, якщо електронний ресурс має унікальний ідентифікатор. Довгу електронну адресу можна переносити на наступний рядок. У цьому випадку останнім у першому рядку має бути знак «навскісна риска» (/).

Відомості про документ, опублікований іншою мовою, ніж мова основного тексту, у бібліографічних посиланнях наводять мовою оригіналу. Літературу, що видана різними мовами, розміщують у такий спосіб: кирилицею, а потім – латиницею.

Скорочення та умовні позначки. Цей структурний елемент (за наявності) містить переліки скорочень, умовних позначень, символів, одиниць і термінів. Переліки скорочень та умовних позначень слід розташовувати стовпцем. Ліворуч в алфавітному порядку наводять скорочення або умовні позначки спочатку українською мовою, а потім іншими мовами (за наявності), а праворуч – їх розшифрування.

Додатки. Додатки є важливим засобом доповнення та уточнення основного змісту кваліфікаційної роботи. Необхідні вони для повноти

сприйняття наукового дослідження. До додатків доцільно включати такий допоміжний матеріал:

- зразки аналізованих у роботі документів;
- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- методики, розроблені в процесі виконання роботи;
- опис алгоритмів розв’язання задач;
- ілюстрації допоміжного характеру тощо.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних сторінках, розміщуючи їх у порядку посилання на них у тексті. Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Кожний додаток повинен мати заголовок, який друкують вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Над заголовком посередині рядка друкують слово «ДОДАТОК» і поряд вказують велику літеру, що позначає додаток. Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, крім літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б. Один додаток позначають як ДОДАТОК А.

Якщо додаток займає декілька сторінок, то слово «ДОДАТОК» та його позначення вказують один раз. На другій чи наступній сторінках праворуч пишуть «Продовження додатка...» та вказують його позначення. Наприклад:

Продовження додатка А

Якщо в роботі як додатки використовуються документи, які оформлюються згідно з вимогами до документації даного виду, їх копії повинні бути представлені на аркушах стандартного формату з одного боку. На першій сторінці такого документа повинні бути зазначені ті ж реквізити, що і на звичайному додатку.

За потреби текст додатків можна поділити на розділи, підрозділи, пункти й підпункти, які треба нумерувати в межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад, А.2 – другий розділ додатка А. Рисунки, таблиці, формули та рівняння в тексті додатків треба нумерувати в межах кожного додатка, починаючи з літери, що позначає додаток. Наприклад, рисунок Г.3 – третій

рисунок додатка Г; таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; формула (А.1) – перша формула додатка А. Якщо в додатку один рисунок, одна таблиця, одна формула чи одне рівняння, їх нумерують. Наприклад, рисунок А.1, таблиця Г.1, формула (В.1).

Для попередньої перевірки допускається подавати кваліфікаційну роботу нормоконтролеру в не зброшурованому вигляді. Готова кваліфікаційна робота повинна бути зброшурована у тверду обкладинку типографським способом. Незалежно від способу брошурування аркуші повинні бути закріплені щільно, без перекосів, пом'ятих аркушів тощо.

ЛІНГВІСТИЧНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЗАСОБИ ТЕКСТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

При написанні кваліфікаційної роботи необхідно дотримуватися наукового стилю мовлення. Його характерними ознаками є: логічність, послідовність, зв'язність думок, доказовість викладу, смислова завершеність, цілісність, об'єктивність, точність, лаконічність, понятійність, узагальненість, аргументованість, однозначність, докладні висновки, однорідність стилістичного забарвлення. Норми наукової комунікації строго регламентують характер викладу наукової інформації. Стиль мови науки є одним із найконсервативніших, тому проникнення до нього елементів інших стилів є неможливим. Відтак необхідно уникати емоційно забарвлених слів та неточних визначень. Виразність викладу, чіткість передачі інформації забезпечуються відповідним використанням термінології, відсутністю суперечності в аргументації, підтвердження висновків фактами або перевіреними даними.

Науковому тексту властива об'єктивна модальність. Суб'єктивна ж модальність, що виражає ставлення автора, суперечить загальним принципам побудови наукового стилю. Увага має бути прикута до змісту, а не до суб'єкта. Цим пояснюється використання безособових дієприслівникових форм на *-но*, *-то* (з'ясовано, проаналізовано, розглянуто), займенника *ми* замість займенника *я*. Займенник *ми* та його варіанти (на *нашу* думку, проведене *нами* дослідження) дозволяють представити думку автора як думку визначеної групи людей, наукової школи чи наукового напрямку.

Для уникнення гендерних стереотипів і забезпечення нейтральності наукового тексту рекомендується уникати використання займенників *він* та *вона* при посиланні на авторів. Якщо йде мова про групу авторів, можна використовувати іменник у множині (наприклад, *автори дослідження*). За необхідності можна повторювати ім'я автора у тексті.

Точність викладу думок забезпечують терміни. Автору кваліфікаційної роботи варто пам'ятати, що володіння спеціальною термінологією – один з показників рівня професійної підготовки випускника.

Речення наукового тексту повинні мати чіткі синтаксичні зв'язки. Забезпечують ці зв'язки складені сполучники підрядності: *завдяки тому, що...*, *тоді як ...*, *зважаючи на те, що...*, *внаслідок того, що...*, *з огляду на те, що...*, *в той час як...* тощо. Під час викладу матеріалу варто використовувати похідні прийменники: *протягом...*, *відповідно до...*, *згідно з ...*, *на відміну від...*, *поряд з...*, *у зв'язку з...* тощо.

Доречними будуть лексичні засоби зв'язку, що активізують увагу (*зверніть увагу*), вказують на джерело повідомлення (*за висловом, на думку, як вважає, як зазначено*), послідовність розвитку думки (*спочатку, насамперед, потім, нарешті, по-перше, по-друге* тощо), суперечливі відношення (*однак, проте* тощо), причинно–наслідкові відношення (*тому, внаслідок цього, до того ж* тощо), перехід від однієї думки до іншої (*звернімося до, необхідно акцентувати увагу на, потрібно розглянути* тощо), узагальнення (*отже, таким чином, викладене вище дозволяє зробити висновок* тощо).

Нижче наводяться приклади лексичних засобів для лаконічності викладу змісту кваліфікаційної роботи в різних її розділах.

Лексичні засоби, доцільні в теоретичній частині кваліфікаційної роботи:

- Варто зазначити, що...
- Можна виокремити досить цілу низку економічних досліджень...
- Аналіз проблеми свідчить про відсутність загальноприйнятого визначення поняття...
- Аналіз наукових праць, присвячених проблемі... свідчить про багатогранність і складність ...
- Дослідники дійшли висновку...

- На сьогодні більшість дослідників...
- У сучасному науковому обігу все більше закріплюється поняття...
- Отже, на сьогодні досить поширеною є думка про те, що...
- У зв'язку з цим цікавими є результати дослідження...
- У цілому можна констатувати, що...
- У концепції Ф. Котлера це розглядається як...
- К. Л. Ванерко тлумачить поняття... як...
- Насамперед необхідно відзначити праці О. Л. Мірошніченка [34], Е. Г. Данилової [16], А.О. Пилипенко [24], які розглядають...
- Окрім того, як підкреслює В. С. Петренко [45], можна говорити про особливості...
- У працях... висвітлюються проблеми...
- Важливим також є дослідження А. А. Воронько щодо...
- Важливого значення дослідники надають...
- Подібної точки зору дотримуються...
- Більшість дослідників одностайні в тому...
- У контексті проблеми нашого дослідження заслуговують на увагу також праці..., в яких визначено, що...
- Водночас у більшості праць, на нашу думку, недостатньо уваги приділено аналізу...
- Отже, незважаючи на певні відмінності у термінах, ... принципових розходжень у розумінні змісту та структури (поняття..., явища..., феномена... тощо) немає.

Лексичні засоби, доцільні у практичній частині кваліфікаційної роботи:

- Відповідно до структури (досліджуваного явища) було визначено...
- На основі дослідження рівнів...
- Аналіз результатів...
- Як засвідчив аналіз результатів дослідження, ...
- У ході дослідження було встановлено...
- Як видно з табл. 2.1, ...
- Згідно з даними, наведеними в табл. 2.2, ...
- Наведені в табл. 2.3 дані відображають загальну тенденцію, а саме: ...
- Наступний крок у вивченні... передбачав аналіз результатів...

- Отже, можна констатувати...
- Варто наголосити, що...
- Отримані дані свідчать про те, що ...
- Встановлено, що...
- Подібні результати отримано...
- Виявлено...
- Визначено...
- Проаналізовано...
- Обґрунтовано...
- За результатами дослідження можна припустити, що...
- Щодо окремих аспектів досліджуваного явища було встановлено, що...
- Важливим моментом нашого дослідження стало визначення...
- Результати дослідження дали змогу встановити...
- Наступним етапом дослідження стало вивчення...
- Це підтверджується й даними, отриманими у ході аналізу ...
- На наступному етапі дослідження було проаналізовано...
- Водночас привертає увагу той факт...
- Так, зокрема, простежується...
- Як вказувалося (зазначалося) вище...
- З огляду на викладене вище...

Лексичні засоби узагальнення:

- Отже...; Таким чином...; Звідси...
- Отже, можна говорити про те, що...
- Узагальнюючи сказане...
- Аналіз результатів дослідження дав можливість виявити...
- Узагальнення результатів дослідження... дозволяє...
- З розглянутого можна зробити такі висновки...

Запропоновані для використання в теоретичній і практичній частинах кваліфікаційної роботи мовні звороти та фрази допоможуть лаконічно, логічно та зрозуміло викласти зміст дослідження.

Найбільш часті помилки слововживання та русизми, яких необхідно уникати: (неправильно – правильно): *велика кількість – значна кількість, багато уваги приділялося – значна увага приділялася, хотілося б звернути увагу*

на те – варто наголосити на тому, в той же час – водночас, перелічені факти – перераховані факти, співпадати – збігатися, у залежності від – залежно від, у порівнянні з – порівняно з, вірно – правильно, задача – завдання, область – галузь, на протязі – протягом, в останній час – останнім часом, в більшості випадків – здебільшого тощо. Типовими помилками уживання прикметників є: наступні, слідує замість такі.

Отже, підвищення інформативності тексту кваліфікаційної роботи здійснюється лексичними, морфологічними й синтаксичними засобами. Доцільно застосовувати прийоми, що дають змогу досягти максимальної лаконічності викладу змісту роботи. У науковому тексті необхідно дотримуватися смислової завершеності, цілісності та зв'язності думок, використовувати спеціальну термінологію.

ТИПОВІ ПОМИЛКИ АВТОРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Аналіз виконання та захисту кваліфікаційних робіт дає можливість виокремити типові помилки, яких припускаються здобувачі вищої освіти як автори:

1. Зміст роботи не розкриває теми.
2. Розділи (підрозділи) не відображають реальної проблемної ситуації, стану об'єкта.
3. Мета не пов'язана з науковою проблемою, сформульована абстрактно й не відображає специфіки об'єкта та предмета дослідження.
4. Не визначена різниця між об'єктом і предметом дослідження.
5. Наукова новизна підмінюється актуальністю теми, практичною і теоретичною цінністю.
6. Автор не виявив самостійності, робота являє собою компіляцію або плагіат.
7. Не зроблено глибокого та всебічного аналізу сучасної фахової літератури з теми дослідження.
8. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку й не відображає ступеня розробленості проблеми.

9. Одержані результати не відповідають меті дослідження, висновки – окресленим завданням.

10. У роботі немає посилань на першоджерела або вказано не ті, з яких запозичено матеріал.

11. Бібліографічний опис використаних джерел у списку наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту.

12. Не дотримано наукового стилю мовлення.

13. Поручено чинні правописні норми.

14. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам.

ВІДГУК КЕРІВНИКА НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Відгук керівника складається після перевірки чистового варіанта роботи.

Відгук повинен містити:

- висновки про актуальність досліджуваної наукової проблеми;
- визначення повноти розробленості теми;
- коротку характеристику головних (у тому числі оригінальних) рішень, практичних досягнень здобувача вищої освіти;
- висновки про цінність наданих пропозицій, їх обґрунтованість і можливість практичного застосування;
- характеристику рівня загальної підготовки автора кваліфікаційної роботи, вміння самостійно мислити та вирішувати поставлені завдання;
- висновки про наявність у здобувача вищої освіти фахових компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою «Маркетинг»;
- оцінку ступеня відповідності роботи вимогам щодо змісту та оформлення;
- обґрунтовані зауваження щодо наявних у роботі недоліків;
- оцінку роботи за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно»);
- рекомендації щодо захисту кваліфікаційної роботи.

Відгук керівника складається в одному примірнику. Зачитується під час захисту роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

ПРОХОДЖЕННЯ НОРМОКОНТРОЛЮ

Кваліфікаційна робота підлягає обов'язковому нормоконтролю за дотриманням встановлених вимог до оформлення.

Для проходження нормоконтролю здобувач вищої освіти зобов'язаний подати нормоконтролерові роздрукований (але не переплетений) екземпляр повністю завершеної та належним чином оформленої кваліфікаційної роботи. Нормоконтроль здійснюється при наявності підпису студента й підпису керівника на бланку завдання на кваліфікаційну роботу. Якщо робота оформлена якісно, відповідно до вимог і чинних стандартів, у згаданому бланку нормоконтролер ставить свій підпис, що підтверджує проходження нормоконтролю. Така робота може брошуруватися та опрацьовуватися в тверду обкладинку.

Якщо оформлення кваліфікаційної роботи не відповідає встановленим вимогам, зауваження носять системний характер, нормоконтролер повертає її автору на доопрацювання із зазначенням виявлених недоліків. Після їх усунення робота підлягає повторному проходженню нормоконтролю.

Окрім того, кваліфікаційна робота підлягає перевірці на дотримання вимог академічної доброчесності.

РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота, допущена завідувачем кафедри до захисту, разом із відгуком керівника, направляється на рецензування.

На кваліфікаційну роботу магістра дається одна зовнішня рецензія. Рецензентами можуть бути науково-педагогічні працівники іншого закладу освіти, що мають науковий ступінь та вчене звання, висококваліфіковані фахівці з маркетингу, зокрема досвідчені фахівці-практики з підприємства (установи, організації), за матеріалами якого розроблялося наукове дослідження. Орієнтовна форма рецензії наведена в додатку К.

Рецензія повинна містити обґрунтовану та всебічну характеристику кваліфікаційної роботи та її оцінку за прийнятою шкалою оцінки знань. Аналізу підлягають:

- актуальність теми;
- відповідність змісту кваліфікаційної роботи затвердженій темі та завданню на її розробку;
- повнота вирішення поставлених завдань, глибина їх опрацювання, наявність елементів аналізу, вдосконалення досліджуваної наукової проблеми;
- повнота використання та висвітлення при підготовці роботи фахової літератури, нормативних і довідкових матеріалів, фактичних даних;
- рівень володіння методами наукового дослідження;
- новизна та практичне значення дослідження;
- стиль викладення та оформлення роботи;
- здобутки та недоліки роботи.

Рецензент робить висновок про можливість або неможливість допущення кваліфікаційної роботи до захисту.

Рецензія складається в одному примірнику, підпис рецензента має бути засвідчений печаткою установи, де він працює.

Здобувач вищої освіти знайомиться з рецензією до захисту кваліфікаційної роботи та готує відповіді на вказані рецензентом зауваження.

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Випускова кафедра управління персоналом і маркетингу розробляє вимоги до підготовки кваліфікаційної роботи магістра, що визначають зміст, обсяг, оформлення кваліфікаційної роботи з урахуванням вимог стандарту вищої освіти та специфіки освітньо-професійної програми «Маркетинг».

У системі електронного забезпечення навчання (СЕЗН ЗНУ) на сторінці «Кваліфікаційна робота» розміщуються вимоги до підготовки кваліфікаційної роботи магістра, необхідні навчально-методичні матеріали, довідкова література, критерії оцінювання якості кваліфікаційних робіт та якості їх захисту.

Теми кваліфікаційних робіт здобувачів ступеня вищої освіти магістра затверджуються кафедрою управління персоналом і маркетингу та науково-методичною радою економічного факультету. Остаточні теми кваліфікаційних

робіт затверджуються наказом ректора університету.

Декан економічного факультету, завідувач кафедри управління персоналом і маркетингу та наукові керівники кваліфікаційних робіт забезпечують запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти відповідно до Положення про порядок запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти та дисертаціях на здобуття наукового ступеня доктора філософії у Запорізькому національному університеті.

Допуск до захисту кваліфікаційної роботи включає:

- проведення попереднього захисту кваліфікаційних робіт з метою перевірки готовності здобувачів до їх захисту на засіданні кафедри управління персоналом і маркетингу, яка формулює висновок про якість виконаної здобувачами роботи, за необхідності робить зауваження і надає відповідні рекомендації щодо доопрацювання;

- надання здобувачем вищої освіти в електронному форматі тексту остаточного варіанта кваліфікаційної роботи відповідальній особі від кафедри для перевірки тексту роботи на академічну доброчесність;

- перевірку відповідності кваліфікаційних робіт вимогам до оформлення, змісту та структури, який здійснює нормоконтролер і фіксує підписом у «Завданні на кваліфікаційну роботу»;

- підготовку науковим керівником відгуку на кваліфікаційну роботу з характеристикою роботи здобувача під час виконання кваліфікаційної роботи та висновком про оригінальність роботи. Відгук наукового керівника з висновком про наявність в роботі здобувача академічного плагіату є підставою для недопущення кваліфікаційної роботи до захисту, а здобувач може бути притягнутий до академічної відповідальності відповідно до законодавства;

- надання рецензії на кваліфікаційну роботу. Рецензент, докладно ознайомившись зі змістом кваліфікаційної роботи та її додатками, за необхідності, може запросити здобувача на співбесіду для отримання його пояснень із питань кваліфікаційної роботи. Негативна рецензія не є підставою для недопущення здобувача до захисту кваліфікаційної роботи.

Здобувач має ознайомитися зі змістом відгуку наукового керівника і рецензії та підготувати (за необхідності) аргументовані відповіді на їх

зауваження при захисті роботи екзаменаційній комісії (ЕК). Вносити будь-які зміни або виправлення до кваліфікаційної роботи після отримання відгуку наукового керівника та рецензії забороняється.

Здобувач подає на кафедру у паперовому вигляді підготовлену та допущену до захисту кваліфікаційну роботу з відгуком наукового керівника і рецензією не менш ніж за 5 робочих днів до її захисту в ЕК.

Кваліфікаційна робота, в якій виявлені принципові недоліки у прийнятих рішеннях, обґрунтуваннях, розрахунках і висновках, суттєві відхилення від вимог стандартів, ознаки академічного плагіату, до захисту в ЕК не допускається. Рішення про це приймається на засіданні кафедри управління персоналом і маркетингу, витяг з протоколу якого разом зі службовою завідувача кафедри подаються декану економічного факультету для підготовки матеріалів до наказу ректора про відрахування здобувача.

Здобувачам, які були не допущені до захисту кваліфікаційної роботи, оскільки з поважних причин, підтверджених документально, не мали можливості її підготувати, можуть скористатися правом поновлення на навчання на термін, необхідний для підготовки кваліфікаційної роботи.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обов'язковою умовою допуску кваліфікаційної роботи до захисту, як було зазначено вище, є її попереднє обговорення на кафедрі управління персоналом і маркетингу у форматі передзахисту. Студенти, кваліфікаційні роботи яких на передзахисті було оцінено позитивно, допускаються до прилюдного захисту.

Умовою подання кваліфікаційної роботи на захист перед екзаменаційною комісією є своєчасне виконання завдання на кваліфікаційну роботу в повному обсязі; наявність оформленої відповідно до вимог, прошитої та оправленої в тверду обкладинку роботи, готовність якої засвідчено підписами (нормоконтролера, керівника, рецензента, завідувача кафедри); наявність відгуку та рецензії.

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану, на підставі наказу ректора.

Захист кваліфікаційних робіт здійснюється відкрито та гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу захисту.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні спеціально створеної екзаменаційної комісії.

До екзаменаційної комісії подаються:

- наказ про допуск здобувачів вищої освіти до захисту кваліфікаційних робіт;
- витяг з протоколу засідання кафедри управління персоналом і маркетингу з рекомендацією про допуск до захисту здобувачів вищої освіти до захисту;
- залікові книжки здобувачів вищої освіти, допущених до захисту;
- результати наукової (творчої) роботи здобувачів вищої освіти, допущених до захисту;
- зведена відомість про виконання здобувачами вищої освіти навчального плану і про отримані ними оцінки (середні зважені оцінки) з теоретичних навчальних дисциплін, курсових робіт, практик.
- виконана кваліфікаційна робота з дотриманням вимог академічної доброчесності, Декларація академічної доброчесності здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ прошивається з текстом роботи;
- відгук наукового керівника з характеристикою діяльності здобувача вищої освіти під час виконання кваліфікаційної роботи;
- рецензія на кваліфікаційну роботу.

До екзаменаційної комісії можуть подаватися й інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної кваліфікаційної роботи: друковані статті за темою роботи, документи, що вказують на практичне застосування результатів наукового дослідження тощо.

Проведення засідання екзаменаційної комісії при захисті кваліфікаційної роботи включає:

- оголошення головою або членом екзаменаційної комісії прізвища, імені та по батькові здобувача вищої освіти, теми його кваліфікаційної роботи;
- оголошення навчальних досягнень здобувача вищої освіти (наукових, творчих тощо);

– доповідь (презентація) здобувача вищої освіти про сутність кваліфікаційної роботи, одержані результати та ступінь виконання поставлених завдань;

– відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів екзаменаційної комісії;

– оголошення секретарем відгуку керівника кваліфікаційної роботи або виступ керівника зі стислою і водночас обґрунтованою характеристикою роботи;

– оголошення секретарем рецензії на кваліфікаційну роботу;

– відповіді здобувача вищої освіти на зауваження керівника кваліфікаційної роботи та рецензента;

– оголошення голови екзаменаційної комісії про закінчення захисту.

Хід засідання екзаменаційної комісії та результати її роботи оформляються протоколом.

Для виступу перед екзаменаційною комісією та розкриття змісту кваліфікаційної роботи магістра здобувачу вищої освіти надається до 15 хв. У цілому тривалість захисту кваліфікаційної роботи магістром не повинна перевищувати 30 хвилин.

Підготовка доповіді до кваліфікаційної роботи – це заключний етап магістерського дослідження, який вимагає ретельного підходу та чіткого структурування матеріалу. Доповідь має не лише відобразити результати кваліфікаційної роботи, але й продемонструвати вміння її автора чітко і аргументовано викладати думки, відповідати на запитання та взаємодіяти з аудиторією.

Доповідь до кваліфікаційної роботи магістра – це не просто звіт про виконане дослідження, а демонстрація наукових знань, вміння аналізувати інформацію та формулювати висновки.

Основні положення доповіді рекомендується попередньо сформулювати письмово у вигляді зв'язаного тексту або розгорнутого плану-конспекту. Оптимальний обсяг доповіді – 3-4 сторінки.

Орієнтовна структура доповіді:

1. Вступ: обґрунтування актуальності дослідження; окреслення мети та завдань дослідження; визначення об'єкта і предмета дослідження; перерахування методів дослідження та обґрунтування їх доцільності.

2. Основна частина: представлення теоретичних основ дослідження (огляд літератури з обраної теми; аналіз існуючих підходів до вирішення проблеми; обґрунтування вибору теоретичної бази для дослідження); опис власного дослідження.

3. Висновки: стислий огляд і узагальнення основних результатів дослідження та обґрунтування досягнення поставленої мети; рекомендації та пропозиції щодо впровадження одержаних результатів дослідження.

Для більш наочного представлення кваліфікаційної роботи виступ доцільно й рекомендовано супроводжувати презентацією, створеною в програмі Microsoft Power Point. Оптимальна кількість слайдів –10-15. Під час захисту як доповнення до слайдів можна використовувати демонстраційний матеріал на аркушах формату А4 (210х297 мм); готується він у п'яти примірниках.

При розробці презентації до доповіді потрібно *дотримуватись таких вимог:*

- єдина кольорова схема для всіх слайдів;
- мінімум тексту (не більше 6-8 рядків);
- шрифти Verdana (найкращий для читання з екрану), Tahoma, Arial, Arial Black;
- використання напівжирного накреслення для заголовків слайду;
- максимальна ілюстративність слайдів.

Успішний виступ автора кваліфікаційної роботи на захисті передбачає дотримання певних правил, як-от:

- упевненість і вільне володіння текстом;
- логічність, зрозумілість і доступність змісту доповіді (презентації);
- помірна завантаженість виступу цифрами та фактами;
- конкретність, лаконічність і обґрунтованість відповідей на питання та зауваження;
- дотримання регламенту.

Щоб доповідь була успішною, необхідно стежити за темпом мовлення,

інтонацією, гучністю голосу і робити паузи. Мета – зацікавити аудиторію і зробити доповідь максимально інформативною та зрозумілою.

Відповіді на питання членів екзаменаційної комісії мають бути короткими, чіткими й добре аргументованими. Після оприлюднення відгуку керівника та рецензії студенту надається можливість відповісти на вказані в цих документах зауваження.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Рішення про оцінку кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні екзаменаційної комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії. Під час захисту екзаменаційна комісія оцінює теоретико-практичний рівень виконаної роботи, доповідь студента, його відповіді на питання членів комісії та висловлені зауваження (в тому числі й ті, що містяться у відгуку керівника та рецензії).

Оцінки оголошуються у день захисту кваліфікаційних робіт після оформлення відповідного протоколу засідання екзаменаційної комісії. Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Здобувачам вищої освіти, які позитивно захистили кваліфікаційну роботу, рішенням екзаменаційної комісії присуджується відповідний ступінь вищої освіти, присвоюється відповідна кваліфікація і видається диплом магістра.

Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У тих випадках, коли захист кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня атестації, екзаменаційна комісія приймає рішення про те, що здобувач вищої освіти є неатестованим, що відображається у протоколі засідання комісії. Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку при захисті кваліфікаційної роботи, відраховується із ЗНУ. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для захисту кваліфікаційної роботи, то в протоколі комісії відзначається, що він є неатестованим у зв'язку з неявкою на засідання комісії.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, ЕК встановлює, чи може здобувач вищої освіти подати на повторний захист ту саму кваліфікаційну роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену кафедрою управління персоналом і маркетингу.

Поновлення осіб для повторного захисту кваліфікаційної роботи, які з поважних причин не змогли пройти його у встановлений термін, здійснюється за заявою особи на ім'я ректора університету з візами-погодженнями декана економічного факультету..

Кваліфікаційні роботи після захисту в електронному вигляді передаються до Інституційного репозитарію ЗНУ для подальшого оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗНУ, у паперовому вигляді до деканату економічного факультету для передачі в архів.

Захист кваліфікаційної роботи з використанням технологій дистанційного навчання.

Проведення атестації у дистанційному форматі здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті за два тижні до атестації на сайті економічного факультету оприлюднюється затверджений графік атестації. Інформування студентів щодо розкладу та умов проходження атестації у формі захисту кваліфікаційної роботи здійснює секретар екзаменаційної комісії. Вся актуальна інформація висвітлюватиметься за тиждень до початку атестації в СЕНЗ ЗНУ в розділі «Атестація» на сторінці «Кваліфікаційна робота».

Атестація здобувачів вищої освіти у формі захисту кваліфікаційної роботи з використанням дистанційних технологій навчання здійснюватиметься в синхронному режимі (відеоконференція) з цифровою фіксацією (відеозапис, аудіозапис, фотофіксація тощо).

Альтернативою синхронному виступу може бути завчасно надісланий секретареві екзаменаційної комісії відеозапис виступу (презентації) здобувача освіти з можливістю його ідентифікації та засвідчення факту виступу.

Запитання-відповіді до здобувача освіти обов'язково проводяться у синхронному режимі.

У разі виникнення під час складання атестації форс-мажорних обставин здобувач освіти повинен негайно повідомити секретаря екзаменаційної комісії про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо) з обов'язковою фото- або відеофіксацією стану виконання завдань та об'єктивних чинників, що перешкоджають його завершенню. За цих обставин можливість та час перескладання атестації визначається екзаменаційною комісією в індивідуальному порядку.

Документальний супровід атестації здобувачів вищої освіти у формі кваліфікаційної роботи з використанням технологій дистанційного навчання:

На момент захисту кваліфікаційної роботи її паперовий примірник з власноручним підписом здобувача освіти та електронний варіант для подальшого розміщення в репозитарії має знаходитися в екзаменаційній комісії. Його надсилання може здійснюватися засобами поштового зв'язку.

Рішення екзаменаційної комісії про результат захисту кваліфікаційної роботи набирає чинності після одержання екзаменаційною комісією примірника роботи та після завершення оформлення супроводжувальних документів.

Після перевірки кваліфікаційної роботи науковим керівником та в разі його позитивного відгуку, електронний примірник роботи надсилається на нормоконтроль електронною поштою відповідальному викладачу. Викладач після перевірки матеріалу на відповідність вимогам нормативних документів, зокрема ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення» робить відповідну відмітку в СЕНЗ ЗНУ в розділі «Атестація». Якщо результат позитивний, студент роздруковує та переплітає роботу. Якщо результат негативний, студент в найближчий час усуває недоліки та повторно відправляє викладачу роботу на перевірку до отримання позитивного результату.

Наявність запису про погодження кваліфікаційної роботи в СЕНЗ ЗНУ,

відгуки рецензентів та наукового керівника є підставою для подання кваліфікаційної роботи на передзахист. Процес отримання підписаних оригіналів відгуків може бути здійснено за допомогою поштової зв'язки. На передзахист робота може бути надана в електронному форматі, відгуки – у вигляді сканкопій або фотокопій надсилаються електронною поштою. Передзахист відбувається у формі відеоконференції.

Цифровий запис процесу захисту кваліфікаційних робіт зберігається на економічному факультеті протягом року.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційні роботи в університеті оцінюються за 100-бальною шкалою (шкалою ЄКТС) і національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). При визначенні оцінки екзаменаційна комісія враховує якість виконання та оформлення кваліфікаційної роботи та її безпосередній захист здобувачем вищої освіти.

Відмінно (90-100 балів). Кваліфікаційна робота є бездоганною: виконана з дотриманням усіх вимог до такої роботи, носить творчий характер, містить аргументовані висновки, елементи новизни, має практичне значення; одержані результати достовірні; робота оформлена відповідно до вимог і чинних стандартів; відгук і рецензія позитивні; ілюстративний матеріал підібраний грамотно й доцільно, правильно оформлений, відображає зміст проведених досліджень; доповідь логічна, стисла, вільне володіння понятійно-категоріальним апаратом; відповіді на питання членів екзаменаційної комісії коректні, правильні, повні та обґрунтовані.

Добре (75-89 балів). Тема роботи розкрита повністю, але відзначаються окремі недоліки непринципового характеру: деякі питання не деталізовані; в теоретичній частині поверхово проаналізовані літературні джерела; в основній частині роботи наявні елементи описовості; елементи новизни чітко не представлені; не всі надані пропозиції можуть бути рекомендовані до впровадження; мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуку; робота оформлена згідно з вимогами, окремі огріхи носять несистематичний характер; доповідь логічна; відповіді на питання членів екзаменаційної комісії в цілому

правильні, але не достатньо повні.

Задовільно (60-74). Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але відзначаються недоліки змістового характеру: нечітко окреслена мета наукового дослідження; наукова полеміка відсутня; використання інформаційних матеріалів (таблиць, графіків, схем) не завжди вмотивоване; у дослідницькому (аналітичному) розділі переважають елементи описовості; рекомендації обґрунтовані непереконливо; мають місце окремі суттєві зауваження в рецензії та відгуку; доповідь прочитана за текстом; не всі відповіді на питання членів екзаменаційної комісії правильні або повні; наявні зауваження щодо оформлення кваліфікаційної роботи.

Незадовільно (менше 60 балів). Тема кваліфікаційної роботи магістра розкрита поверхово; мета кваліфікаційної роботи та завдання сформульовані нечітко; розділи слабо пов'язані між собою; відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел; аналіз носить поверховий характер або й зовсім відсутній; у роботі переважає описовість і реферативність, немає системності та глибини розкриття наукової проблеми; рекомендації не обґрунтовані, з аналізу не випливають; оформлення роботи не відповідає вимогам; рецензія та відгук керівника містять принципові зауваження; доповідь прочитана за текстом; презентація не підготовлена; відповіді на питання членів екзаменаційної комісії неточні або неповні.

Показниками якості кваліфікаційної роботи магістра при визначенні оцінки є:

- актуальність і перспективність обраної теми;
- чіткість формулювання мети і завдань дослідження;
- чітка структура й логіка викладу змісту роботи;
- якість і глибина теоретичного, методологічного та практичного аналізу порушеної наукової проблеми;
- наявність критичного огляду літературних джерел та наукової полеміки;
- актуальність і обґрунтованість пропонованих заходів;
- дотримання вимог до оформлення роботи;
- наявність та інформаційна змістовність ілюстративних матеріалів для захисту роботи;
- адекватність економіко-математичних моделей і методів,

застосовуваних для вирішення поставлених у роботі завдань;

- повнота представлення в доповіді основних результатів дослідження;
- правильність, повнота та чіткість відповідей на питання членів екзаменаційної комісії;
- відсутність принципових зауважень у зовнішній рецензії та відгуку керівника.

Кваліфікаційна робота магістра до захисту не допускається, якщо вона:

- виконана з порушенням строків, встановлених графіком освітнього процесу та конкретизованих у календарному плані, що є складовою завдання на кваліфікаційну роботу;
- написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом ректора університету;
- виконана не самостійно, з порушенням принципів академічної доброчесності;
- не відповідає вимогам щодо структури;
- не розкриває обрану тему наукового дослідження;
- не відповідає вимогам до оформлення, не переплетена;
- відсутня рецензія або відгук керівника.

ГЛОСАРІЙ

Актуальність теми – сучасність, злободенність, важливість будь-чого на цей момент і в цій ситуації для вирішення цієї проблеми.

Алгоритм – система правил для розв'язування задач; послідовність виконання завдань.

Анотація – короткі відомості про книгу, статтю, наукову роботу тощо.

Аспект – точка зору, за якою розглядається об'єкт дослідження.

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти, освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Бібліографічне посилання – сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документ, необхідних і достатніх для його загальної характеристики, ідентифікації та пошуку.

Бібліографічний опис – це сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів, які наведені за певними правилами, необхідні та достатні для його ідентифікації.

Висновки – чітке формулювання узагальнень одержаних результатів відповідно до поставлених завдань для досягнення окресленої мети.

Завдання дослідження – чітко визначені етапи наукового пошуку, спрямовані на досягнення поставленої мети.

Кваліфікаційна робота – це засіб діагностики ступеня сформованості компетентностей щодо вирішення типових завдань діяльності згідно з вимогами стандартів вищої освіти.

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

Компіляція – наукова праця, яка розроблена на основі запозичених в інших авторів матеріалів без самостійного їх дослідження та обробки.

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-професійної програми.

Мета дослідження – це визначення автором своєї евристичної стратегії в отриманні нових знань про об'єкт та предмет дослідження.

Метод дослідження – засіб досягнення мети, пізнання явищ дійсності в їх взаємозв'язку та розвитку; спосіб відтворення досліджуваного об'єкта або предмета.

Методики і методи дослідження – це комплекс конкретних прийомів, зорієнтованих на отримання нового наукового знання і на визначення параметрів виконання програми дослідження, його теоретичних і практичних завдань, спрямованих на досягнення поставленої мети.

Методологія дослідження – сукупність конкретних прийомів і способів для проведення будь-якого наукового дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів – це стислий опис нових наукових положень, одержаних у ході дослідження та запропонованих особисто автором кваліфікаційної роботи; обґрунтування відмінності одержаних результатів від відомих раніше.

Наукова проблема – питання, що потребує наукового вирішення; завдання для пошуку невідомого; сукупність нових діалектично складних теоретичних або практичних питань, які суперечать існуючим знанням або прикладним методикам у конкретній науці і потребують вирішення за допомогою наукових досліджень.

Наукове дослідження – цілеспрямоване вивчення явищ, процесів, аналіз впливу на них різних чинників, а також вивчення взаємодії між явищами з метою отримання переконливо доведених і корисних для науки та практики рішень.

Науковий факт – це елемент, який лежить в основі наукового пізнання, відображає об'єктивні властивості процесів та явищ: новизну, точність, об'єктивність і достовірність.

Об'єктивна модальність – це обов'язкова ознака висловлювання, яка вказує на відношення висловлювання до дійсності як реальне або нереальне (ірреальне).

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію й обирається для наукового пошуку.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Практичне значення дослідження – це відомості (пропозиції) щодо можливого застосування на практиці одержаних результатів дослідження. Характеризуючи практичне значення результатів, слід подати інформацію про їх функціональний обсяг і сферу застосування. Це дуже вагома структурна частина наукової праці, де викладаються систематизовані найважливіші результати здійсненої роботи.

Предмет дослідження – аспект дослідження, те, що в об'єкті дістає наукове пояснення; міститься в межах об'єкта й визначає тему кваліфікаційної роботи. Предметом дослідження є окремі сторони, властивості й відношення об'єкта, той понятійний, безпосередній аспект проблеми, що розглядається відповідно до певної мети як у теоретичному, так і в експериментальному плані.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Суб'єктивна модальність – це факультативна ознака висловлювання, яка вказує на ставлення мовця до змісту висловлювання.

Тема дослідження – конкретизація галузі та напрямку дослідницької роботи з метою вивчення обраних процесів або явищ.

Узагальнення – логічна дія, в процесі якої здійснюється перехід від одиничного до загального.

Факт науковий – реальність, дійсність, складовий елемент основи наукового знання, віддзеркалення об'єктивних властивостей речей і процесів. Характерні властивості наукового факту – новизна, точність, об'єктивність, достовірність.

Цитата – дослівний уривок з твору, чийсь вислів, що наводиться в тексті кваліфікаційної роботи як підтвердження або заперечення певної думки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Випускна кваліфікаційна робота магістра : навчальний посібник. 3-є вид., перероб. та доп. / уклад. : М. Д. Корінько, О. М. Корінько, Є. О. Кушнір. Київ, 2017. 105 с.
2. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. [На заміну ДСТУ 3008-95; чинний від 2017-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с. (Інформація та документація).
3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97. Чинний від 2014-01-01]. Київ : Держстандарт України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
4. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
5. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. (Інформація та документація).
6. Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету. URL: <https://cutt.ly/CYGWgpD>
7. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 350 с.
8. Методичні рекомендації до виконання та захисту магістерських дипломних робіт студентами спеціальності 8.03050701 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» / уклад. : М. В. Мальчик та ін. Рівне : НУВГП, 2016. 39 с.
9. Методичні рекомендації щодо розробки навально-методичного комплексу спеціальності : збірка документів / уклад. : К. В. Пічик,

О. О. Корольова, І.О. Рудь. Київ : НаУКМА, 2010. 48 с.

10. Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання : затв. засід. Вченої ради ЗНУ від 29.09.2020. № 2. URL: <https://surl.li/quewnw>

11. Положення про порядок запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти та дисертаціях на здобуття наукового ступеня доктора філософії у Запорізькому національному університеті. URL: <https://surl.li/qkokjk>

12. Положення про порядок проведення атестації здобувачів освіти та організацію роботи екзаменаційної комісії в Запорізькому національному університеті : затв. засід. Вченої ради ЗНУ від 26.11.2023. № 4. URL: <https://surl.li/rnokbt>

13. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556–VII. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

14. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39. ст. 380. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

15. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник Київ : Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.

16. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково–дослідницької діяльності : підручник. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 310 с.

ДОДАТОК А

Витяг із Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145–VIII

Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

3. Порухенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

ДОДАТОК Б

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра управління персоналом і маркетингу

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему _____

Виконав (ла): студент (ка) _____ курсу, групи _____

спеціальності _____

(код і назва спеціальності)

освітньої програми _____

(назва освітньої програми)

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя

20 _____

ДОДАТОК В

ФОРМА ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра управління персоналом і маркетингу
Рівень вищої освіти магістерський
Спеціальність 075 «Маркетинг»
Освітньо-професійна програма «Маркетинг»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ В.В. Малтиз

«____» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

(прізвище, ім'я, по батькові)

1 Тема роботи

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «____» _____ 20__ року № ____

2 Строк подання студентом роботи «____» _____ 20__ року

3 Вихідні дані до роботи _____

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5 Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
кваліфікаційна робота містить ... рис., ... табл. і формул.

6 Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел		
2	Виконання вступу		
3	Виконання розділу 1		
4	Виконання розділу 2		
5	Виконання розділу 3		
6	Формулювання висновків		
7	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії		
8	Подання роботи на кафедру		

Студент _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

ДОДАТОК Г.1

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ (УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: ... с., ... рис., ... табл., ... джерел, ... додатків.

Об'єктом дослідження є процес формування маркетингової товарної політики підприємства ПАТ «А».

Предметом дослідження є теоретичні та методичні підходи щодо вдосконалення методів формування маркетингової товарної політики підприємства ПАТ «А».

Мета кваліфікаційної роботи – систематизація наукових, методологічних і практичних знань із формування маркетингової товарної політики підприємства.

У процесі дослідження одержано такі наукові результати:

- 1) проаналізовано...;
- 2) систематизовано...;
- 3) обґрунтовано...;
- 4) удосконалено... ;
- 5) запропоновано... .

Методи дослідження: логічного узагальнення, дедуктивний, маркетингового, економічного та статистичного аналізу, порівняння, зведення даних та ін.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що...

Результати дослідження можуть бути використані підприємствами, зокрема методика формування товарної політики.

АУДИТ, АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА, ПЕРСОНАЛ, ОБЛІК, АНАЛІЗ, ДІАГНОСТИКА, СТАН, РЕЗЕРВ, ОПЛАТА ПРАЦІ.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ (АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)

SUMMARY

Master's qualification work: ... pages., ... figures, ... tables., ... sources, ... applications.

The object of research is the process of formation and implementation of marketing pricing policy by the enterprise in the market of industrial electric cables.

The subject of the study is the market of industrial electric cables, factors influencing it, the main representatives of this market.

The purpose of the qualification work is to systematize theoretical and methodological and practical aspects of pricing policy formation and to develop practical recommendations for increasing the efficiency of the marketing pricing policy of the enterprise for the production of electric cables.

In the process of research, the following scientific results were obtained:

- 1) generalized ...;
- 2) analyzed ...;
- 3) systematized ...;
- 4) substantiated ...;
- 5) improved ...;
- 6) proposed ...

Methods of research: theoretical generalization, logical generalization, comparative analysis, deductive, marketing analysis, correlation analysis, index analysis, etc.

The scientific novelty of the study is that ...

The results of the study can be implemented in the process of pricing policy formation at PLC "A", in particular, the algorithm for comparative analysis of economic benefits of the consumers

SEGMENTATION, PRICING, MARKETING PRICING POLICY, INDIVIDUAL APPROACH, MARKETING STRATEGY, "SWOT"–ANALYSIS, "ABC"–ANALYSIS.

ДОДАТОК Д
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

ЗМІСТ

Вступ.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «А».....	11
1.1 Теоретичні підходи формування маркетингової цінової політики підприємства.....	11
1.2 Сутність та особливості формування маркетингової цінової політики підприємства	15
1.3 Сучасні методи й особливості формування маркетингової цінової політики підприємства	19
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «А»	30
2.1 «SWOT» або «ABC»-аналіз маркетингової цінової політики підприємства ПАТ «А».....	30
2.2 Аналіз особливостей ціноутворення на підприємстві ПАТ «А».....	35
2.3 Аналіз збутової політики на підприємстві ПАТ «А».....	49
Висновки до розділу 2.....	57
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «А».....	60
3.1 Визначення перспективних цільових сегментів ринку підприємства ПАТ «А».....	60
3.2 Шляхи підвищення ефективності за рахунок змішаного способу реалізації товарної політики.....	80
Висновки до розділу 3.....	89
Висновки.....	91
Список використаних джерел	97
Додатки.....	106

ДОДАТОК Е

ФОРМА ДЕКЛАРАЦІЇ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти ЗНУ

Я _____, студент(ка) _____ курсу,
форми здобуття освіти _____, факультету _____,
спеціальності _____, адреса електронної пошти _____,
- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему
« _____ »
відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що
визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких
ознайомлений/ознайомлена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є
ідентичною її друкованій версії;
- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям
академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою
інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (студент) _____

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (науковий керівник) _____

ДОДАТОК Ж

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВСТУПУ

ВСТУП

Сучасний розвиток економічних відносин у суспільстві висуває якісно нові вимоги до наукових розробок в цілому і у сфері ... зокрема.

Найбільш серйозним наслідком

Тому важливе значення має впровадження ..., що спрямовано на ...

Вивченням досліджуваної проблеми займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Значний внесок у її вивчення зробили Ф. Котлер, І.О. Бланк, В.О. Василенко, М.Г. Чумаченко, Г.О. Швиданенко та ін. Розгляд ... знайшов своє відображення у працях зарубіжних дослідників: Г.А. Александрова, К. Уолша, ..., ..., Деякі аспекти проблеми ... висвітлені у працях... . Дослідження причинно–наслідкових зв'язків розвитку... продовжується і сьогодні. Досягнення в цій галузі науки досить вагомі. Водночас подальші дослідження виявляють проблеми, які потребують вирішення. Одним з найбільш важливих є питання розробки теоретичних і методологічних положень щодо формування маркетингової цінової політики підприємства як складової його діяльності, зокрема розроблення стратегічних планів підприємств, що є дієвим інструментом розпізнавання та подолання кризових процесів. Доцільність дослідження мотивується також... .

Метою кваліфікаційної роботи є розвиток теоретико-методологічних та організаційних положень і розробка практичних рекомендацій щодо

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- розглянути теоретичні підходи формування маркетингової цінової політики підприємства;
- систематизувати особливості формування маркетингової цінової політики підприємства;

– вивчити та систематизувати сучасні методи й особливості формування маркетингової цінової політики підприємства;

– провести «SWOT»-аналіз маркетингової цінової політики підприємства ПАТ «А»;

– удосконалити методику ціноутворення на підприємстві ПАТ «А»;

– запропонувати заходи щодо ціноутворення на підприємстві ПАТ «А»;

– визначити перспективні цільові сегменти ринку підприємства ПАТ «А».

Об'єктом дослідження є процес формування маркетингової товарної політики підприємства ПАТ «А».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних і прикладних аспектів удосконалення методів формування маркетингової товарної політики підприємства ПАТ «А».

Теоретичною та методологічною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі теорії маркетингової товарної політики. У роботі використано методи: логічного узагальнення – для узагальнення наукового досвіду з досліджуваної проблематики й викладення послідовності положень кваліфікаційної роботи; дедуктивний – для дослідження теоретичних аспектів...; статистичного аналізу, порівняння, зведення – при оцінюванні...; ситуаційного аналізу – при розробці рекомендацій щодо...; критичного аналізу й узагальнення теоретичних досліджень – для теоретичного узагальнення одержаних результатів і формулювання висновків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій і періодичних видань, статистичні дані підприємства ПАТ «А», результати власних досліджень та проведеного аналізу.

Наукова новизна одержаних результатів визначається такими основними положеннями:

уперше :

– результат ... (методи, моделі, механізми, ...), за рахунок чого отримано ..., що дозволяє ...;

удосконалено:

– результат ...(методи, моделі, механізми, ...), який на відміну від існуючих застосовано ..., що дозволяє ...;

дістали подальшого розвитку:

– результат ...(методи, моделі, механізми, ...), за рахунок чого отримано результат ..., що дозволяє

Значення результатів наукового дослідження полягає в тому, що розроблені рекомендації дають можливість маркетинговій службі підприємства отримати достовірну та якісну інформацію про реальні можливості підприємства... . Практичне значення мають такі розробки, як методика... , метод реалізації... , що дозволяє досліджувати... .

Апробація результатів дослідження (якщо є). Основні положення та результати дослідження доповідалися й обговорювалися на X Міжнародній науково–практичній конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя, 2018).

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 2 друковані праці: 1 стаття і 1 тези за матеріалами наукових конференцій.

ДОДАТОК И

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ З УРАХУВАННЯМ ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 3. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 4. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 5. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 6. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та

	правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири та більше авторів	1. Науково–практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 2. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 3. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 4. Науково–практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 5. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 6. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних

	проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 7. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 8. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 9. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 10. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.

Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145–VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393–VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48–49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556–VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06–1).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010–02–18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107–1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107–1:1996, IDT). [Чинний від 2005–04–01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582–97; чинний від 2013–08–22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Історико–правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України

	ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	1. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 2. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваног о видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного

	деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: періодичного (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H–SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 18.02.2025). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 18.02.2025).

	4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
--	--

ДОДАТОК К

ОРІЄНТОВНА ФОРМА РЕЦЕНЗІЇ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу магістра
студента(-ки) спеціальності 075 «Маркетинг»
освітньо-професійної програми «Маркетинг»
економічного факультету Запорізького національного університету

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему _____

(назва теми)

1. Завдання виконано (повністю, в основному, частково) _____.

2. Актуальність теми роботи _____.

3. Наукова новизна дослідження _____.

4. Доробки студента, які заслуговують на особливу увагу _____.

5. Якість проведеного аналізу наукової проблеми _____.

6. Ступінь обґрунтованості висновків і рекомендацій, практична значущість
результатів дослідження _____.

7. Наявність недоліків _____.

8. Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи _____.

Рецензент

(посада, місце роботи)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2025 р.

Печатка

Навчально-методичне видання
(українською мовою)

Укладачі:

Іванов Микола Миколайович
Череп Олександр Григорович
Малтиз Вікторія Віталіївна
Терент'єва Наталія Валеріївна

**Методичні рекомендації
до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
спеціальності «Маркетинг»
освітньо-професійної програми «Маркетинг»**

Рецензент *А.В. Череп*

Відповідальний за випуск *М.М. Іванов*

Коректор *Н.В. Терент'єва*